

Norsk Folketidning

Bladet udkommer hver Lørdag og koster for Fjerdingaaret paa fint Papir 48 § (Postporto 8 §), simplere Papir 30 § (Postporto 5 §).

No. 19.

Kristiania den 9 Maj 1868.

3^{die} Harg.

Indhold:

Immanuel Nobel (med Portræt). — Billeder af Livet i en svensk Bygd. — Sitterdals Kirke (med Billeder). — De sidste Begivenheder. — Kristiania. — Nyheder.

Immanuel Nobel.

Det var en smuk Høstdag 1864. Paa Stockholms Gader bølgede som sædvanlig en uoverskuelig Menneskemasse frem og tilbage. Da hørtes pludselig et vældigt Drøn, som rystede Målarstadens Guse i sine Grundvolde. Der saaes Nysgjerrighed, Angst og Frygt paa de forskellige Ansigter; thi Jngen kunde begribe Marsjagen til dette skrækelige Drøn. Man gjættede naturligvis paa, at der maatte være foregaaet en Explosion et eller andet Sted, men hvor, vidste Jngen. Pludselig udbredte det Rygte sig, at Nitroglycerinfabrikken paa Heleneborg var sprunget i Luften. Og saa er Menneskene, at øjeblikkelig Nysgjerrigheden var tilfredsstillt, var ogsaa Interessen borte, og Enhver gik rolig til sin Dont, uden at tænke paa Heleneborg og den Ulykke, som der havde fundet Sted i Dagens Løb.

Men der var Andre, som ikke saa let glemte den Dag, og som aldrig vil glemme den. Thi en graahaaret Gubbe sad den Aften ved sin haabefulde Søns Baare. En Søn, der haabede at fuldføre, hvad den Gamle havde begyndt, Faderens Djeften, hans Et og Alt, var revet bort fra Fader og Moder, fra Drømme om Hæder og Berømmelse, fra det lyse, glade Ungdomsliv, og det i Løbet af nogle Sekunder.

Men hvordan var dette gaaet til, spørger uidentvild vore Læsere, og vi skylder dem Dplysning derom. Paa Heleneborg levede nemlig den gamle Immanuel Nobel, hvis Navn maaske er bekendt for de fleste af vore Læsere, da det ofte har været at se i vore Dagblades Spalter. Vi behøver derfor vist ikke at minde om, at Nobel er Opfinderen af det bekendte Sprængmiddel, Nitroglycerinolen. Det var strax før Ulykken paa Heleneborg, han gjorde denne storartede Opfindelse. I hans Arbejdsværelse, hvor den unge Nobel holdt paa med et vanskeligt Forsøg, stod uheldigvis et Kar fuldt med den farlige Vædske. Sandsynligvis er et Glas sprunget for ham, nogle hede Stykker faldt ned i Karret. I et Nu har Ilden fængt og inden nogle Øjeblikke kastet Taget i Vejret. Væggene sprængte til

hver sin Kant, ja enkelte Stene blev slynget flere hundrede Skridt ud til alle Kanter. Endog de nærmeste Guse styrtede delvis sammen, og under Ruinerne laa — 17 lemlæstede Menneskelig, blandt dem ogsaa den ustyldige Ophavsmand til Ulykken, den unge talentfulde Kemiker, Alfred Nobel.

Saadan var den bekjendte Nitroglycerinolen's Indtrædelse i Verden. Ulykke og Sorg, men ogsaa uopdelig Hæder og Berømmelse har den bragt sin Opfinder, den Mand, hvis Biografi vi idag leverer vore Læsere.

Immanuel Nobel er født i Gesele i det nordlige Sverige i Aaret 1801. Allerede som liden Gut havde hans største Fornøjelse været at sejle med Spaaner og Smaabaade i Damme og Elve. Det kan derfor ikke undre os, at vi ved 13 Aars Alder finder ham igjen som Skibsgut ombord i det første svenske Skib, der i dette Aarhundrede besøgte Alexandria i Egypten. Den lille Gut var her saa heldig at tiltrække sig den bekjendte Admiral Ismael Gibraltars Opmærksomhed. Admiralen syntes nemlig saagodt om den lille Svenske, at han tog ham med sig paa den Rejse, han paa denne Tid stod i Begreb med at gjøre til de fleste Lande i Europa, for paa sit Lands Vegne at indgaa Handelsforaamtater med dem. Dette reddede Nobel

fra Pestbøden, der gjorde aldeles ryddigt ombord i det svenske Skib, med hvilket han var kommen.

Men det var ikke Spen, som skulde skabe den unge Nobels Lykke; thi efter 4½ Aars Fravær vendte han atter tilbage til Fædrelandet, for med Alvor og Iver at hellige sig til den kunstneriske Bane, Bygningskunsten.

Ved Karl Johans Besøg i Gesele lærte Nobel paa en besynderlig Maade en, dengang meget anseet Mand, Oberst Blom, at kjende. Blom stod nemlig og kritiserede den Beretning, der var oprejst paa Gustavsbroen udenfor Gesele og fandt naturligvis baade den ene og den anden Fejl ved den. Pludselig traadte en ung Gut, der den hele Tid med den største Opmærksomhed havde lyttet til de spottende Bemærkninger, frem, lettede paa Huen og sagde:

„Tackar herrn allerödmjukast for god undervisning; nästa gång skall jag gjöra den bättre, tackad våra nådigherns anmärkningar.“

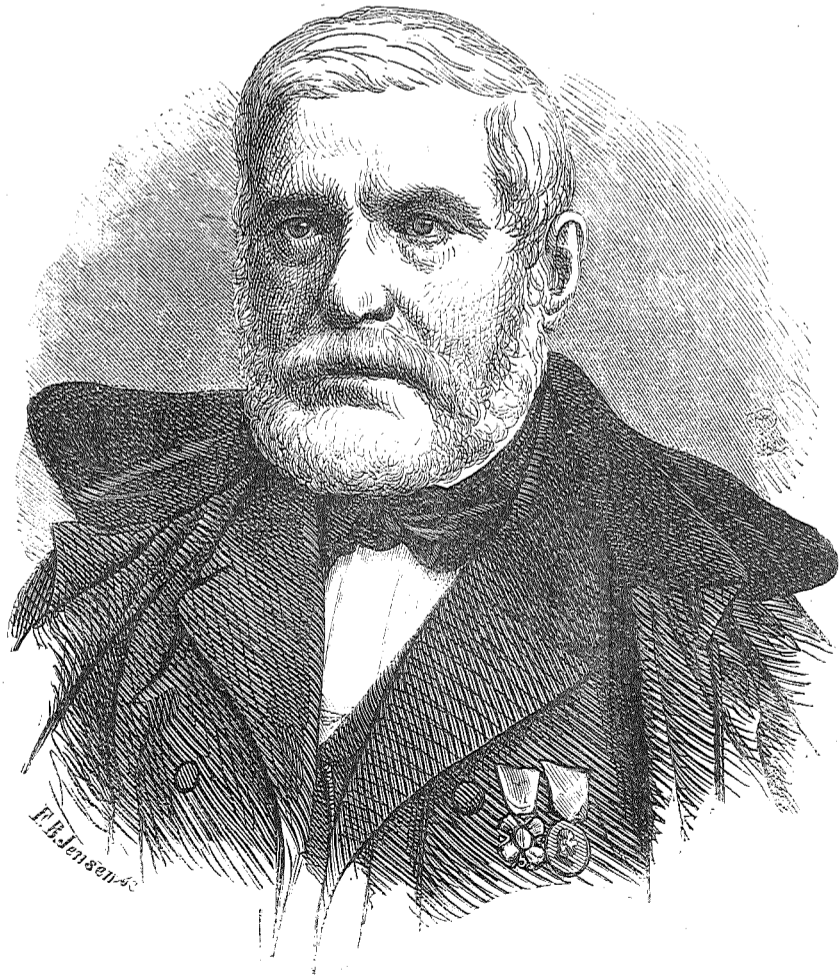
„Huru, pöjke, er det dig som upprästat porten?“ spurgte Obersten forbauset over den unge Arkitekts Langmodighed; thi han følte, at Kritikken havde været temmelig skarp.

„Ja, ers nåd!“ svarede Unglingen, der ingen anden var end vor Nobel.

„Den der pöjken blir något stort,“ mumlede Obersten og anmodede ham om at besøge ham i hans Bolig. Dette gjorde Nobel, og hvem kan skildre hans Forundring og Glæde, da Obersten tilbød at tage ham med til Stockholm, for at han kunde nyde godt af Akademiet for de frie Kunster, hvor Blom dengang var Professor. Som Bloms Medhjælper kom Nobel ogsaa til Norge for at gjøre det første Udkast til en kongelig Slotsbygning i Kristiania.

Samtidigt hermed, men i Særdeleshed i den senere Tid, syslede han ogsaa med andre Studier og videnskabelige Emner. Krigsvidenskaben studerede han ogsaa med Held, og heri gjorde han mangen stor Opfindelse, og det paa samme Tid som det svenske Lægeselskab og Mand som Berzelius og Andre har lovpriist og anerkjendt hans Opfindelser i deres Fag.

Men trods sin Begavelse og store Alsidighed saa Nobel sig nødt til at forlade sit kjære Fædreland og at lade et andet, mere skjønnsomt Land hofte Frugeterne af hans Geni og hans Flid. Hans Stilling var dengang nemlig saa kummerfuld, at han ingen anden Udvej saa end at rejse til Rusland for der at søge den Lykke, som Skjæbnen i Fædre-

Immanuel Nobel.

landet havde negtet ham. En og forladt stod han der midt i et fremmed Land; thi Hustru og Børn maatte han lade efter sig i Sverige. Men han forstod at bryde sig en Vane, at lade sine glimrende Kundskaber og Talenter komme til Virksomhed, og hans Lykke var gjort.

I Rusland har han gjort sig bekjendt baade som Opfinder og som utrættelig Leder ved mange storartede Byggeforetagender. Saaledes skulder f. Ex. Szaakskirken og Arsenalet i St. Petersburg, Kronstadts mekaniske Værksted og Moskva-banen for en stor Del ham sin Tilværelse. Derfor har ogsaa Ruslands mest fremragende Mænd altid vist ham Beundring og den største Opmærksomhed, ihvorvel de ej have taget i Betænkning at drage den største mulige Fordel af den godtroende Svenskes Mangel paa Erfaring ved de Underhandlinger og Overtenskomster, som fandt Sted mellem ham og dem, angaaende hans Arbejder. Der er saa af dem, som ikke ansaa det for en Ære at regnes blandt Nobels Venner, idetmindste, saalænge de havde Haab om, at hans Opfindsomhed og hans Duelighed for godt Kjøb kunde skaffe deres Land nye Fordele. Og havde Medaljer og Ordener kunnet holde ham tilbage, burde de, som Selvherstheren selv fandt for godt at pryde ham med, have gjort Fyldest for sig. Men saadanne Belønninger agtede Nobel ringe, og vendte efter at have tilbragt en lang Tid af sit virksomme Liv i Rusland tilbage til sit Fædreland, hvor hans Formue sikrede ham en uafhængig Stilling; thi uagtet han paa det Skjændigste var bleven bedragen og bestjaalet af sine russiske Belyndere, ejede han dog ved sin Afrejse blandt Andet St. Petersburgs største mekaniske Værksted paa over 1400 Arbejdere.

Blot at opregne alle de mere eller mindre heldige Opfindelser i de mest forskjellige Grene af Videnskaben, som Nobel har Æren for, vilde blive altfor vidtløftigt. For at vise hans Mangesidighed skal vi blot omtale, at efter den ene Dag at være bleven storartet belønnet for industrielle Foretagender den følgende Dag fik betydelige Summer som Betaling for Arbejder, Krigsvidenskaben tilhørende, baade tillands og tilvands; thi det er især Krigsvidenskaben, han har helliget sin Flid og sine Evner, og i hvis Tjeneste han ogsaa har været heldigst. Saaledes er det vistnok ikke vore Læsere ubekjendt, at han i den aller sidste Tid har gjort sin Regjering opmærksom paa en ny Opfindelse, et Slags undersøiske Miner, der bedre end de største Monitorer skal kunne holde Fienden borte fra Landet.

Nitroglycerinoliens Anvendelse ved Sprængning af Fjeld er en Opfindelse, som er saa storartet, og som lover saa meget for Fremtiden, at den alene er nok til at skaffe ham et Navn, der længe og med Taknemmelighed skal nævnes af Eftermælet. Nitroglycerinoliens er forøvrigt en kemisk Sammensætning, hvis Opfindelse er en Hemmelighed; dens Sprængkraft er flere Gange større end det almindelige Krudts, og da det tillige er meget billigere end alle andre Sprængmidler, har det vakt stor Opmærksomhed og vundet almindelig Udbredelse. Paa Opfindelsen har Nobel faaet Patent saavel i Sverige og Norge som i de fleste Lande i det øvrige Europa.

Endnu den Dag idag flyder Gubbens livlige Sjæl med nye Planer, nye Ideer, uagtet han nu gaar i sit 68 Aar og desuden siden Januar 1868 har været lam i den højre Side, hvilket gjør det umuligt for ham at skrive saameget som sit Navn. Denne Lamhed blev foraarsaget ved et Slaganfald, som sandsynligvis Sorg og Græmmelse over det før omtalte Ulykkestilfælde paa Heleneborg har skaffet ham paa Halven, saa man kan saaledes sige, at Nitroglycerinen ogsaa har været Skyld i denne hans Ulykke. Endelig har hans Opfindsomhed og Ihærdighed sejret over den tilsyneladende Umulighed, at gjøre den frygtelige Nitroglycerinolie usfarvelig. Han lader nemlig efter de svenske Væjsers Beretninger Nitroglycerinoliens trænge sig ind i porøse Materier. Efterat dette er tørret, knuser han det fint, hvorved han faar et gulagtigt Pulver, der, antændt ved en Svovlstikke, brænder med en klar og stille Lue, men derimod antændt ved Knaldsats besidder en utrolig Sprængkraft. Dette nye Slags Krudt kaldes Dynamit.

I den sidste Tid har hans Tanker især dvælet ved Fædrelandets Forsvar.

„Wårt lilla och fattiga land“, saa er hans Tanker og hans Ord, „skall, så länge det blott tänker på at använda samma försvars och ansalls medel, som andra, större och rikare nationer slutligen duka under, efter som vi icke hafva tillgångar i så rikligt mått, som dessa; därför är det nödvändigt, att vi grunda vårt försvar på et eget och bättre system, hvars sinnrika organisation och beskaffenhet försäkrar oss om fördelar, sacknade och så mycket som möjligt okända af en anfallande fiende“. Dette er hans Mening og dette det Maal, han har sigtet til med sine Opfindelser, og enhver Fædrelandsven maa vel ønske Lykke til ethvert Forsøg i den Retning.

Det er rimeligt, at Nobel, som alle overlegne Mennecker, aldrig vil være fri for Avindsmænd og falske Venner, som gjør alt Sit til at forringe Værdien af det Nyttige, han har udrettet. Og den Omstændighed, at han aldrig har været bange for aabent at udtale sin Mening om den Udsjælvethed, der som en Følge af Uvidenhed finder Sted med de til Fædrelandets Forsvar bestemte Summer, har ogsaa bidraget Sit til at skaffe ham mægtige Uvenner, som iøvrigt har modarbejdet hans Planer. Men hans Trøst, naar han synes han blir miskjendt og tilsidefat, være at:

Om skändarens tunge sårar dig,
Så trösta dig med detta,
Att masken plär så sällan sig
På sämsta frukten sätta,

L. W.

Billeder af Livet i en svensk Bygd.

III.

Der fortælles først, hvorledes der ikke længe efter Bryllupet indtraadte en stor Forandring i Elin's Kaar. Først døde hendes Fader og efterlod sig til Alles Skæf ikke andet end Skyld og Gjæld, og snart efter døde ogsaa Svigerfaderen, der havde været mild og god mod hende i disse tunge Dage. Per brød sig ikke stort om sin unge Hustru, og saaledes stede det, at Elin blev aldeles kuet af sin Svigermoder, den gjerrige og haarde Mor Anna, indtil endelig den bedre Natur brød frem hos Per og drev ham til at redde Elin ud af det Helvede, hun var kommen i. Hermed gif det til som nu skal beskrives.)

„Du er hjemme her nu, Gudnaas“ — sagde Mor Anna til sin Sønnedone, Dagen efter at de sidste Gæster ved Begravelsen var rejste, — og du faar vel slaa dig paa nogen Ting, som duger mere end at ligge paa en Bænk og graate. Hendes Naade sa, du skulde ud i Luften for at røre lidet Gran paa dig. Derfor kan du nu følge med de Andre, der skal ud og ta op Linet.“

Endskjønt Elin vel mærkede, at hun ikke vilde komme til at gjøre synderlig Gavn ved saa majsommelig et Arbejde, vilde hun alligevel ikke sætte sig imod Svigermoderens Vilje, men gjorde sig færdig til at gaa.

„Du tænker da vel ikke at gaa ud i Linageren sli pyntet som du er,“ sagde Mor Anna helt forarget, da Elin kom ud i Kjøkkenet for at følge med Pigerne.

„Det er det Daarlige, jeg har her, og denne gamle Bombastskjolen er ikke stort til.“

„Ja det siger du, men se om du kan faa syet dig sammen en ny, naar det er Slut med den der; det kunde hende, det var ikke saa let det, helst for den, som ligger i Sengen til ud paa lyse Dagen. Ellers skal jeg sige dig, at intet Mennecker, som har noget Bet, gaar i sorte Klæder uden til Kirke. Men slæng i dig en Bid Mad nu, mens de andre spiser, saa skal jeg se efter noget, som kan være passeligt til at have paa dig. Silb og Potetes kan nu vel gaa i dig ligesaa godt som i mig, og staa ikke der og søl i Ballen, den skal Smaagrifene ha.“

„Salt Mad raar jeg ikke med, Mor, men denne her varme Ballen kjendes saa godt nede i Brystet.“

„Ja det er brav for dig det; men du faar alt ta Skikken der, du kommer, og spise, hvad du faar, ellers kan du gnage paa det du har bragt med dig hid. Se her har du at ta paa dig; aldrig kunde jeg vel ha drømt om, at jeg skulde faa en Sønnedone, som maatte laane sig til Klæ-

berne paa Kroppen“, fortsatte Mor Anna, da Elin havde klædt sig i en gammel, kort Udsjole, som havde tilhørt Haafons Mor, og en forblommet Kamelotstrøje med store Skjoder, som havde været hans Mormors, samt Træsko og et gammelt Tørklæde knyttet over Hovedet. Da dette var gjort, sagde Anna:

„Se saa ja; nu ud paa Akeren med dig og gjør som hendes Naade sa: rør paa dig. Men ta dygtigt i, saa meget snarere blir vi færdig, saa vi kan faa begynde med at ta op Poteterne.“

„Hvor enfoldig Elin er,“ sagde Tjenestepigerne, „som saa skjæmmer bort den stygge Kjærringen, og værner hende til at faa gjøre alt, hvad hun vil. Elin, som har sli Betsignelse med Klæder af al Slags, at om hun levede i lige mange Aar som Fru Noah, som der staar om i Biben, saa kunde hun ikke vinde at slide ud dem. De der Filleene skulde Madmor selv ha paa, og saa skulde hun fikkes paa en Staur og sættes i Hampakerne.“

„Det er lige godt, hvorledes jeg ser ud,“ sagde Elin; „men det er vel værre, at jeg ikke aarke hjælpe jer med jert Arbejde,“ tilføjede hun og lagde sig ned paa Akeren.

„Ma det trænges ikke, Elin, heller,“ svarede de andre, „og Gud hjælpe Kjærringen, om Husbonde levede.“

„Ja, da slap jeg for at ligge her“, tænkte Elin og betragtede den hundredeaarige Dragt, hun havde faaet paa sig.

Fra Binduet paa Klædeloftet havde Mor Anna en vidstrakt Udsigt over Gaardens Marker, og derfra kunde hun, som hun sagde, have Op-sigt med dem, der var ude at arbejde. Derfra saa hun nu ogsaa did, hvor hendes lade og uduelige Sønnedone laa. Staffars Per, sukede hun Gang efter Gang for sig selv, hvor skal det bære hen med ham, som har faat sig sli en at drages med.

Per blev nu af Moderen vækket af sin gode Morgensøvn med en dygtig „Abbevalla“ (Snaps) og anmodet om at komme ud og se paa sin „driftige“ Kone. Og atter bestormede hun den elskede Søn for at faa ham til at gaa ind paa at lade sig fikle fra sin Hustru, — noget hun syntes maatte være let nok, da det var den urette, de havde faaet, — Datter af en fattig En, der kanske selv havde gjort Ende paa sig, ifødet for den rige Sørby-Elin, som de havde friet til.

Men saa blidt hen hørte og lydte Per i alt andet var sin Mor, satte han sig bestemt imod hende i dette Punkt og bad hende komme ihu, hvad Faderen og Majoren havde sagt.

Trods disse Paamindelser kunde Anna dog ikke undlade med en vældig Ordstrøm at udgyde sin store Harm og Misnøje med den lade Elin, da denne kom hjem. Til sidst kom hun frem med Forslaget om Skilsmisse og forsøgte baade med Løfter og med Trusler at formaa Sønnedonen til at begjære den, hvortil denne under stridige Taarer svarede, at „Gud selv vel snart vilde adfille, hvad han havde forenet,“ og bad Svigermoderen kun vente og bære over med hende den korte Tid, hun kom til at ligge hende til Byrde der i Huset. Hun sølte med sig selv, at hun med den bedste Vilje dog ikke formaade at udføre noget tungere Arbejde og bad derfor om, at hun maatte faa noget lettere Gaandarbejde.

„Ja det skal hjælpe stort“, raabte Anna i fuldt Sinne. „Staffars Gutten min, som har truffet det saa daarlige. Medgiften, han fik med Konen sin, det var Sygdom, Lathed og Fattigdom. Fire Maanedes har han været gift; men de to har du ligget og hvilet dig. Jeg har været gift i fire og tyve Aar og ikke ligget tilfængs mere end i to Dage; for, ser du, Per var et Søndagsbarn, saa for hans Skyld gif der ikke nogen Arbejdsdag tilspilde. Du taler om Døden, du Elin, ligesom det skulde være alt; men der skal Penge til at komme i Jorden.“

Den til Auktionen paa Sørby bestemte Dag indtraf. Elin havde gjerne villet følge sin Mand did og udtalte ogsaa Ønsket derom, hvortil hun angav som Grund, at hun vilde udse de af Kreaturerne, som var de bedste Melkekyr; men Mor Anna afspiste hende med den Betsed, at i den Ting havde Elin ikke noget at sige, og at hun gjorde bedst i at ti stille med sin Vilje og sine Ønsker, naar hun var saa fattig, at hun ikke kunde betale en Klave, end sige en Ko.

Per rejste altsaa alene. Ved sin Hjemkomst var han i slet Humør som Følge af alle de Slængord, han havde faaet høre af sine Jejnaldrende, især Fruentimrene, for sin rige Hustrus Skuld. Dette gjorde ham usædvanlig kold og spids mod Elin, og han beklagede sig for Moderen, noget han aldrig før havde gjort, over at han ikke kunde faa sove i No. for sin Kones Hoste. Han fortalte ogsaa, at han under Opholdet paa Sørby ikke havde kunnet faa nogen No. om Nætterne, fordi Svigerfaderen spøjte der. Per gik saa langt i sine Historier om Spøgeriet, at han forstikrede, alt Folk ved Auktionen havde set Svigerfaderen.

Dette gjorde Anna hed om Dreene, skjønt hun ikke vilde lade sig mærke med, at hun var ræd for Spøgelser. Men da det led tilkvelde, sagde hun til sin Sønekone, at Per havde sagt, han ej fik sove for hendes Hoste, hvorfor hun selv nødtes til at tage hende til sig i Sengen, for at de ikke skulde behøve at slide Sengklæder paa tre Hold.

Elin gik ikke gerne ind paa dette Forslag, men søjede sig nu som sædvanligt efter Svigermoderens Vilje. De bleve dog ikke længe Sengenammerater; dertil hostede Elin for meget.

„Naar jeg bare kunde faa en liden Smule Honning, saa gir Hosten sig,“ sagde Elin ved Annas idelige Snag over, at hun forstyrrede hendes Søv.

„Nej, det blir der intet af. Du faar vænne dig af med at hoste alligevel. Ikke maa du indbilde dig, at jeg gjør, som I gjorde paa Sørby, og spiser op al Honningen selv; jeg sælger den i Byen og faar Penge for den. Og det figer jeg, enten hører du op med Hostingen, eller du faar flyttes ud i Gammelstuen, for dette her Spektaklet holder ikke jeg ud med. Naar jeg lægger mig, saa er det for at sove.“

„Til Gammelstuen vil jeg gerne flytte,“ sagde Elin med Taarer i Øjnene; „men der sidder jo Skomageren.“

„Na ja, det tar nu vel ikke Forgyldingen af dig; men forresten er Kjøkkenet derude tomt, saa det kan du saa stille istand til dig.“

Det var et gammelt, uryddigt Kjøkken, der af Anna i den senere Tid benyttedes til at brænde i Smug, de Tider af Aaret det var forbudt at brænde til Husbehov. Det gjorde alligevel ikke Elin noget, hvor hun var, naar hun blot fik være i Fred. Men det var ikke saa let; thi Anna havde sin Næse i alle Kroge for at passe paa, at ingen i Huset skulde gaa ubeværet. Sønnen var den eneste, med hvem hun i saa Henseende gjorde en Undtagelse.

Stor-Katrina, den gamle Tjenestepige paa Sørby, gik over en Mil til Kirken for at faa træffe nogle af Pigerne fra Kronegaarden, der efter Gaakon Perssons Død maatte færdes did gaende, hvad de før ikke havde behøvet. Dertil ja han, havde han for mange Heste paa Stalden, og han syntes ikke om at se Folkene sidde og sove i Guds Hus, hvad som ofte handtes, naar de efter at have arbejdet strengt og ihærdigt hele Ugen igjennem desuden skulde behøve at gaa sig trætte for at faa høre Guds Ord.

Al Tjenestepigerne fra Kronegaarden fik Katrina høre, at Elin var klejn af sig; men at Svigermoderen endda havde sat hende til at faa op en lang Badmelsvæv, samt at Elin havde været saa svag, at da hun Dagen iforvejen paa Madmorens Befaling satte op Væven, havde hun besvumet.

Katrina tænkte længe paa, om hun ikke om Eftermiddagen skulde gaa til Holmen for at fortælle Herstabet, hvad hun havde faat høre, men lod det alligevel være, da det kunde synes nærvist af en Tjenestepige at henvende sig til slikt Storfolk. I dets Sted begav hun sig til Jonas paa Næsen og gik i Forbigaaende ind til Husmandsfolket for at beklage sig over, hvorledes Elin nu blev behandlet.

„End,“ sagde Lars, „om Mor Anna havde villet la dig være det i Stedet, ja for slet ingen Ting,“ sagde han bedrøvet til sin Hustru.

„Ja du, saa gerne vilde jeg gjøre det.“

„Ja, vi faar se til at finde paa et eller andet Raad til at hjælpe Elin, for hun kan ikke holde ud med saa tungt et Arbejde som at væve Badmels.“

„Ja, kjære Lars,“ svarede Brita — hans Kone — „det faar vi sandelig; men det trænger En at tænke nærmere over, og nu følger jeg med Katrina til Lena paa Næsen, for hun er snarraadig af sig.“

Paa Vejen til Næsen raadslag Katrina og Brita med hinanden om det bedste Vis at bistaa Elin. Katrina mente, at Jonas burde være den, som talte til Per.

„Gud trøste os, blir Jonas saa længe borte,“ sagde Katrina, da de af Lena fik høre, at Jonas var rejst til Gøteborg efter Læs til Provstinden.

„Ja, det var det bedste, de kunde,“ gjøregde sagde Brita, for i Baar sendte de Gaardsgutten. Han paatog sig at kjøbe Peber til mig til Juleaften med det samme; men saa drak han op alle Pengene, og saa vilde han indbilde os, at der ikke fandtes et eneste Peberkorn i hele Gøteborgs By.“

Saa begyndte de at raadslaa. Mange Forslag blev fremsat til at hjælpe Elin; men de maatte alle forfastes som udsjællige. Anna i Kronegaarden var ikke den, som lod sig løffe bort fra, hvad hun engang havde sat sig i Hovedet; at skræmme hende var det eneste, de vidste gif an — ikke med Levende, men med Døde. Bihl vidste de alle var troværdig og ikke ræd af sig. For en Pægel Brændevin gjorde han alt, hvad et Menneske kunde gjøre. For to Pægle vilde han nok paatage sig de Dødes Forretninger.

„I ved, at Anna er ræd af sig,“ sagde Lena; „men nu maa vi først faa fat i Bihl. Han gaar her forbi i Morggen, naar han kommer fra Majoren, da skal jeg passe paa og byde ham ind og komme overens med ham om det. Mad skal han faa, saameget han vil ha, — og saa et Par ordentlige Drammer. Men Pæglen faar han ikke, før han er færdig med at spøge. Du har vel Tid til at være hjemmefra imorgen, Brita?“

„Ja, om jeg saa skulde gaa fra Julebagningen, saa gjorde jeg det, naar der var Tale om at hjælpe Elin.“

„Det var godt. Da slaar du og Bihl jer i Følge til Kronegaarden.“

„I faar ta Hest paa Sørby,“ faldt Katrina hende i Talen, „den sætter I ind hos gamle Far min, som I ved bor et Stykke derfra. Der skal Bihl faa paa sig Anders Bengtsjons Klæder.“

„Huff bare,“ sagde Elin, „at han faar den røde Topluen paa, som Anders bestandig gif med. Naar du saa kommer til Kronegaarden, Brita, gaar du ned i Kjøkkenet og sætter dig. Da kan du være sikker paa, at Anna snart kommer ud for at høre, hvad det er, du vil. Saa figer du, at du er kommen for at tale med Elin om noget vigtigt Noget. Og saa begynder du at tale om, hvorledes det er paa Sørby med dette forstrækkelige Spøgeri og alt, hvad de fortæller om din gamle Husbonde. Find paa alt, hvad du kan og fig, at nogle tror, Draugen har faat fat i ham; andre, at han er bleven bergtagen; at der er nogle, som har seet Jomfruene i Nærfaashjerget slaas om ham, eller at Frimurerne har faat fat paa ham, — alt hvad du kan finde paa, saa hun blir rigtig vefkræmt. Naar det saa blir mørkt, gaar du ud til Elin for at faa tale med hende under fire Øjne. Da kan du være sikker paa, at du har Anna lige efter dig for at lytte efter, hvad du kan have at fige hende. Da skal Bihl holde sig bagom Forstudøren. Og naar saa Anna lægger det ene Øret til for at lytte, da skal Bihl passe paa og give hende et Prefsigen paa det andet og saa knibe hende dygtigt i Nakken og i Armene. I kan tro, hun gaar ikke saa snart til Gammelstuen efter den Bekomsten. Saa lager du Katrina det saa, at Brita faar Mad og Lys med sig og hjælper Elin at bli færdig med Væven.“

Forslaget antoges og udførtes saa fortræffeligt, at Anna fra den Stund af aldrig vovede at gaa over Dørstokken til Gammelstuen, saalænge Elin var paa Kronegaarden.

Snart vidste alligevel hele Sognet, at Anders Bengtsjon havde været der og slaat Anna, fordi hun var styg mod Datteren hans. Og det var vist og sandt, for flere Uger efter var hun baade gul og blaa, og desuden havde Tjenestegutterne tydelig kunnet se og gjenkende Anders, da han gif forbi Laaven. Og uheldig var han, for Gjenfærdet var kommet i hans sædvanlige Hverdagsklæder, — de lykkelige Spøgelser derimod ere bestandig gildt udstaffet.

Tidligere end Anna havde ventet, havde Elin Badmelsvæven færdig, og da Anna maalte det, sagde hun:

„Du prøver da endda paa, dit stakkars fattige Kræ, ser jeg, og derfor skal du saa flytte ind til Helgen; men gjør først rent efter dig, der hvor du har siddet og spyttet Gulvet ud. Nu kan du saa stille for dig selv saalænge.“

Elin havde ikke noget Arbejde, som hun vilde begynde paa, førend hun var kommen tilbage til sit kjære Sørby. I dets Sted syede og stoppede hun for Tjenerne, som alle havde været saa tjenstvillige og snille mod hende. Det var umuligt for Pigerne, saaledes som de havde ønsket, at faa hjælpe Elin med Rengjøringen, da Madmoderen forstod at skaffe dem fuldt op af Arbejde baade Dag og Nat i Ugen før Jul.

To Dage før Juleaften bestemte Elin sig til at tage fat paa det tunge Arbejde, der var hende paalagt. En af Drengene hjalp hende, saa hun fik sætte istand den brøstfældige Skorsten. Ganske let klædt laa hun selv og skurede det sorte, ujevne Gulv, medens Veret tørkede; siden vilde hun hvide Skorstensmuren. Hun arbejdede med Skuringen langt mere, end hendes svage Kræfter tillod det, og jagede en Feberpude frem paa de ellers saa blege Kinder. Det lange, mørke Haar var løstnet og faldt i rige Løkker ned over de blottede Skuldre og Barmen.

Per var idag kommen hjem fra en af sin Fars Venner, ganske nøgtern, og kom nu ind til Elin med den Hilsen, denne havde paalagt ham at frembære til hans Hustru.

Elin var saa ivrig beskjæftiget med at faa Ende paa Skuringen, medens hun endnu havde noget igjen af sine Kræfter, hvilke hun, uagtet sin gode Vilje, følte mere og mere svigtede, at hun ikke lagde Mærke til sin Mand.

Per standsede paa Dørærskelen og betragtede sin vafre, gode, vanskjøttede Hustru og tænkte paa den Formaning, han nys havde faat af en sin Fars bedste Venner om at være øm og god med hende.

Elin følte sig i det samme omfattet af en Arm og et varmt, langt Kys paa sine Læber.

„Hvorfor har du ikke sagt mig dette før?“ sagde hendes Mand, idet han drog hende op til sig. Dybt rødmende svarede Elin: „I Guds Navn, Per, hvad tror du vel, din Mor vil fige, naar hun faar vide dette, som jeg har været saa ræd for, nogen skulde faa se eller vide, saalænge jeg var her. Jeg faar jo komme hjem til Sørby til vor Frues Dag, Per?“ sagde hun, idet hun saa sin Mand bedende ind i Øjnene.

„Nej,“ sagde han, „i denne Dag skal du did tilbage. Spænd for den Vesten, jeg kjøbte paa Sørby,“ tilføjede han, idet han vendte sig til Drengen, som kom ind med mere Vand til Elin, „og for det at jeg ser, du har hjulpet Hustruen min, saa skænker jeg dig mit ny Forfind; selv bruger jeg det alligevel ikke.“

Da Per og Elin kom rejseklædt ind i Kjøkkenet, hvor Mor Anna holdt paa at bage Hvedebrød, slap hun i sin Forstrækkelse hele Dagstørrelsen med Brød ned i Gulvet.

„Nu faar I ha Farvel, Mor, og Tak for os,“ sagde Per, „nu rejse vi til Elins gamle Hjem for at holde Jul.“ Og idefsamme skød han Elin foran sig ud gennem Døren. Snart var de begge ude af Gaarden.

Var alt dette en Drøm? Saa syntes Elin, der nu sad vel nedpakket under Slødefallen ved sin Mand's Side. Eller var det Djenforblindelse, at hun saa Storbrunen og endnu engang blev truffet afsted af den. Hun kunde ej tale, men blot tænke og føle, hvor lykkelig hun var, som fik rejse hjem.

Om Hitterdals Kirke.

(Joh. Flod, per. Kap.).

(Nedenstaaende er Brudstykker, samlede til en fuldstændig Bearbejdelse af en Hitterdals Beskrivelse, hvilken jeg af Mangel paa Tid maatte opgave efter at have samlet adskilligt af Vigtigheden).

Hitterdals Kirke blev indviet den 25de Oktober til St. Maria in festo Sanctorum Crispini. I hvilket Aar er meget vanskeligt at fige; paa en af Pularerne læstes et Aarstal, der tydede dels paa

1172, dels paa 1212, altsaa rimeligvis omkring den Tid. Men Bonden kjender efter gammel Overlevering dens Historie før den Tid, og denne store og staute Kirke henføres som ethvert større og vanskeligere Arbejde fra den gamle Tid til overmenneskelige Kræfter — Trolbet. Herom berettes følgende: I ældgammel Tid vare 5 Opbyggere i Gitterdal; de hed Rau Ryggig, Stebbe Strand, Kjeik Sem, Grut Grini, Brang Stivi, (Andre tillægge Thorbjørn Gustvedt som Overkonge og Storstaaf Haaberg, Storstaaf er lig vort Storkjole, det var et Fruentimmer). Disse Navne danne forøvrigt et meget passende Udtryk for Særegenheder ved Dalens Hovedslægter. Rau Ryggig kaldes vist saa for hans røde eller blonder Haar, det var og er et Særkjende for Rye-slægten. Paa Strand var svært fmaa, men underfættige og kraftigbyggede Mænd, faste som Stabber, derfor Stebbe Strand. Paa Sem var flige ranke, d. e. kjeike Mænd; medens de paa Stivi vare mutte, faamælte, indsluttede, hvad Bonden kalder grutte Mænd og tillige nogle vrangvillige Folk. Samtlige vare de vældige Rjæmper. Da Kristendommen indførtes i Norge, fik ogsaa Bønderne i Gitterdal Lyft paa en Kirke, og en af dem, Rau Ryggig, (eller efter andre Thorbjørn Gustvedt) skulde da gaa i Spidsen og studerede meget paa at bygge en Kirke. Mens han grublede herpaa, kom en ukjendt Mand en Dag til ham og spurgte om, hvad der laa ham paa Hjerte. „Det skiller ikke dig,“ lød den Andens gnavne Svar. „Jamen jeg ved, hvad du tænker paa, jeg,“ sagde den Ube kjendte.

„Ved du det, saa behøver du ikke at spørge om det,“ sagde den Anden. Dermed gif den Fremmede uden Ombyrd løb paa Sagen og lovede at bygge en Kirke, hvis Gitterdølen vilde opfylde en af de 3 Betingelser enten skaffe ned Sol og Maane fra Himmelen eller lade sit Hjerteblod rinde eller opdage den Fremmedes Navn. Det Sidste antog Rau ej skulde blive saa vanskeligt under den formentlig lange Tid, Kirkeopbyggelsen vilde indtage, og modtog Tilbudet. Der forbeholdtes at anbringe fem Hovedindgange paa Kirken, da de 5 Bygdens Storfolk maatte have hver sin Dør. Nu begyndte Kirkeopførelsen, og det med sliig Kraft, at i den første Nat var alt Materiale af Sten og Tømmer frembragt, den anden rejstes Spiret, og paa den tredje Dag vilde Kirken være færdig. Ordholdenhed var Thelemarkens Bryd, og Rau gif bekymret for at skulle lade sit Liv bortover sine Jorder, da han hører en dejlig, stærk Sang fra Svintru, der ligger midt i Ryejordene. Han gif nærmere og lyttede til; der hysjede rimeligvis en Moder inde i Fjeldet sit Barn; thi det lød ud til Rau:

Hys, hys vesle Baane
Imorgs hjem Finn med Maane,
Sol og Kristenhjerte ej skaane
til Moro og Læse se Baane.

Hermed var Gaaden løst. Bygmesteren hed Finn efter andre Farsagerlof (maaske fordi alle Bergtrolde have langt Haar) og var et Bergtrolde. Den tredje Dag kom Bygmesteren og bad Rau tage mod Kirken; de vandrede da nedover og besaa Kirken. Det var en Stenbygning, hvis Sider dannedes af Planter, en Men brede og 5 a 6 Tommer tykke, oprejste ved Siden af hinanden saaledes, at store Træagler af 1 a 2 Tommers Tværnit holdt sammen Sidernes Under. Hverken Hjul eller Spiger var anvendt paa Kirken. Den hvilede paa 46 Masttræer af 4 til 8 Fods Omkreds og havde 65 Smaatag. En ganske luffet Svalgang gif rundt om hele Kirken, som dengang kun havde 1 Taarn med en Højde af 94 Fod. Disse vældige Materialier kan man den Dag i Dag forvise sig om, naar man besøger Kirken. Da nu Rau og Bygmesteren paa sin Skjønnsforretning kom ind i Kirken, slog Rau paa Hovedpilaren midt i Kirken og sagde: Denne staar skal Finn—Ja'r.

Stakkar kan en bli svarte Finn, røg ud af Kirken og op paa det nærliggende Fjeld, Himing, hvorfra han paa 1 a 2 Miles Afstand kastede 5 Stene af mange Skippunds Vægt efter Kirken. Den ene af disse Stene staar som Gabeftok udenfor Kirkedøren, to ligge i Ryebakken, en staar paa Stivi (denne sidste var en Nat vendt, hvilket voldte mange Engstelser, indtil det oplystes, at Nattelpøbere havde gjort det). Men ingen rammede Kirken, med hvis Klokker man begyndte at

ringe. Denne for Trolbet ulidelige Lyd tvang det til at flytte med Du og Bøle fra Svintru til Heming. Thi engang traf en Gut, der skulde lede efter bortkomne Heste, paa et ham, trods hans nøje Kjendskab til Eggen, ukjendt Hus, hvor en ældgammel Mand stod udenfor og huggede Ved. Paa Spørgsmaal, om denne Gamle havde seet hans Heste, fik Gutten Anmodning om at henvende sig til Ja'r hans, der sad inde. Din Ja'r maa ikke være nogen Ungsaa, tænkte Gutten og gif ind og traf en endnu ældre Mand siddende i Grua (ved Skorsten). Ved du om Hestene mine? sagde Gutten. Nu svarte Gamlen, men spørg Ja'r min, som hænger der paa Væggen, og vil han tage dig i Haand saa ræk ham den Ildtangen der med den gloende Spiger i og sig det er Lillefingeren din. Gutten vendte sig mod Væggen, der hang en Rjæsse (flettet Kurv) og deri et tilsyneladende Fønne af et Menneske (Fønne kaldes et Lig, som er saaledes raadnet, at Rjød og Ben er ganske muldne, blot Huden endda staar spændt i de for den Levende naturlige Omrids), hvem Gutten spurgte, om han viste om Hestene hans.

Hvor er du fra? spurgte Gamlen.

Fra Bygda østafør, svarte Gutten.

Nej, er du en Heddøl, sagde Gamlen og rettede Hovedet og Haanden opover Rjæsefanten; giv mig Haanden din.

Du har nok med Lillefingren, sagde Gutten og rakte den gloende Spiger frem. Hedt er Blodet, fast er Rjote, der er Mærg i Heddalen endda, sagde Gamlen, idet han grædende kystede Spigeren, saa den blev flad. Hestene dine findes vestenfor Himing mellem 2 Vand, og er ikke skad det mindste. Gils Heddølen fra mig. Jeg boede saa lunt i Svintru; men da Ryggigsaata (Kirken) blev rejst, og de lille Rubjællerne (Kirkeklokkerne) ringede, kunne jeg ikke saa Fred og maatte flytte. Gils dem paa Ryggig, at saalænge Drømst*) staar, skal Velstand ej vige fra den Gaard, og naar der blir By paa Tunefand, skal Verden forgaa. — Staffels Trolde; der forestod det endnu en Flytning. Det laa en Dag og soled sig paa Forstaden af Himing og havde et forfærdeligt stort Lagen under sig, da en Pige kom forbi med sine Kreaturer. Hun tog da en Kniv, hvilket Vaaben alle Gjøterjenter føre med sig og bærer den i Strømperne, og kastede den ind paa Lagenet, der blev forstenet, da det kom i Berørelse med Staal, mens Trolbet for ind i Fjeldet. Anledning til Sagnet har vel den store Firkant af skinnende hvid Kvarts givet, den kaldes Tutulbloia og jæs milevidt. Efter dette maatte Trolbet atter flytte, denne Gang til Skremsfjeld i Sandhøer. Paa Vandringen did gled det lidt ved Tunesaen og traadte løs en forfærdelig Sten, som nu er Hvilepunkt for midterste Brokar i Tunefossen, og hvori skal staa et Mærke efter Lilletaen, det er en Jorddybning, som vel vilde rumme 2 a 3 Tønder Korn, laget som en Gryde.

Oppe i Korset fandtes flere, 5 Tommer høje Bogstaver angivelig fra 12 til 1400, som i 1805 blev udlagt af Arendt med Dpløsning af Forkortelserne: A(gnes): Sunniva: Margaretha: Majestas dei: Michael: Johannes: Rex: Olavus: Halvorus. Da man isølge den kongl. Resol. af 1823 gjorde Kirkens vestre Dør udadvendende, fandtes i den store Trælaas et lidet Haandskrift med følgende Titel udenpaa: „Affskrift af en papiristisk Formular til Skriftemaal og Afløsning at forvares i Kirkerne og funden indeni den store Trælaas paa Gitterdahls store Kirkedør anno 1824“ „skrevet i sedez med Munkbogstaver og 11 Linjer paa hver Side“, men indeholder blot Bøn til Helgenerne, den opbevares paa Universitetet blandt J. C. Bergs Papirer Nr. 43. Indtil 1667 hang i Kirken en gammel Altartavle med samtlige Apostle og deres ejendommelige Særkjende. Dens Velde skal være fra det 13de Aarh. I Kirken findes en gammel Stol med gammelbogs Udskjæringer — afbildet i Norsk Fortids M. o. s. v. for 1854 61 V og en ældgammel Bibel med Billeder, begge forærede af Ole Haave til Kirken. En med en Mængde ejendommelige Bumerker forsynet Dør blev tilintetgjort ved Kirkens Restauration. Som Minde om den katholske Tid hænger et Røgelseskar af Malm af almindeligt Slag i Kirkens Sakristi. Ved Indgangen var anbragt en Mængde

*) Det er et gammelt Hus, som den Dag i Dag afpuj ses og støttes under.

Figurer af det græseligste Slags, Djævole, Drager og Slangar, men altid udenfor Kirken. Ved kongl. Skjøde af 3 Januar 1724 blev Kirken overdraget Magister Peder Alstrup, der var Provst i Nedre Thelemarkens og Bamble Provfier fra 1702—1738, Sognepræst til Bamble. Hans Enke Anne Margarethe Gris bortkjødte imidlertid 9 Oktober 1752 Kirken til Ole Olsen Houggejord, en paa den Tid mægtig St. Fra ham kom Kirken i John Olsen Høymyrs Eje, gif herfra over til Svennung Olsen Haave og i 1810 til Broderjønner Ole Olsen Haave; han anvendte i Aarene 1816—1825 omkring 800 Spd. paa Reparationer til Kirken, hvorved dens Tagtværdi kom op i 1000 Spd., med hvilket Værdibetrag den gif i Arv til Sønnen Halvor Olsen Enggrav. I Aarene 1849—51 underkastedes den en fuldstændig Reparation, hvorved den visseelig vandt meget som et lyst og venligt Guds-hus, da der i den gamle Kirke ikke sjelden var saa mørkt, at man ej kunde læse Søndagstexterne nede i Kirken og med stor Nød paa Prædikestolen; men den tabte saagodt som helt sit ærværdige gamle Præg, der kun er bevaret i det Ydre som et Skaf uden Marv og Rjerne. De lave Loftte løftedes til sin oprindelige Højde, store Vinduer fattes ind overflø ved Taget tilbøds med farvet Glas. Den mærkelige Altartavle erstattedes af et simpelt Kors paa Alterbordet. To af Hovedpilarene, som stod midt paa Gulvet, hvor en af Bygdens gjæveste Koner havde sin sølverbeslagne Psalmebog i et paa den ene af dem liden, indskaaet, laafesærdigt Rum, borttoges. Den ene af dem har leveret Materiale til den smukke Døbefunt, og den anden er bleven forvandlet til en Kubbestol, der staar i Sakristiet, udfaaet med thelemarkisk nyere Træsniits hele Kunst. Man mærke de derpaa anbragte Ormhoveder og en Orm med fire Ben til at benytte opefter glat Bark efter Mesterens eget Ud-sagn. Istedetfor at anbringe alsteds malede Brydelses af forskjellig Art, som den gamle Kirke var saa rig paa, har man nu allehaande Træskaarer i Kirken. Trods derom skeet Genvendelse vilde Dansken, der ingen Agtelse havde for denne gamle Oldtidslening, men kaldte den oftere „Skade-rede“ (Skjæredede) ingenlunde afstaa fra at føre alsteds Orme- og Dragebilleder ind i Kirken, ja endog som Brydelses paa Prædikestolen og over Alteret. Med største Omhyggelighed har den gamle Overlevering anbragt Alt, hvad der kunde minde om Slangen og Djævelen udenfor Kirken, der træffer man de fæleste Skikkelser, Drager, Djævole, Mennesker, som bære Djævole paa Ryggen for at faa dem ud af Kirken, Mennesker, maaske Menneskesønnen trædende paa en Slange og lignende. Svalgangen rundt om Kirken afstængtes paa flere Steder ganske. Ligesaa tiltalende som Kirkens Ydre er, ligesaa flau og forbløffet bliver man ved den aldeles nyere Stil, Kirkens Udbedring er holdt i. Udenpaa de 3 Taarne og med Spaan tækkede trappevis opstigende over 60 i Antal af Smaatage, og indeni ganske ingen bestemt Stil. Den gamle Hane, der ved Plumphed var Skydeskive for Manges Haan som og for Rogles Geværflugler (angivelig Præsten Krøgers), ombyggetes efter Kirkeejersens Onske med et Kors. Denne skjænkede 1,200 Spd. samt et maasjvt Solv-Døbefad til Kirken. Med Rette digtede derfor C. N. Schwach:

Da skal fra Spirets høje Tinde
Dybt Saga ridse ind et Navn,
Som bringer Halvor Enggravs Minde
Med Hæder ned i Fremtids Favn.

og i et i Skiens Korrespondent No. 57 for 1863 indtrykket Sørgekvad over H. Enggrav hed det:

Dættet i Højen, som gjemmer dig Gjæve!
Snart dine stærkbygde Lemmer er Muld!
Ingen dog tænker en Mindesten have,
Dættet af Runer med Lovtaler fuld!
Nej du har selv dig dæroppe i Dalen
bygget et Minde, — dig værdigt Kapel, —
Selv du paa Tinden har sat over Hallen
Korset som Gravstens og Minders vel.
(S. W. F.)

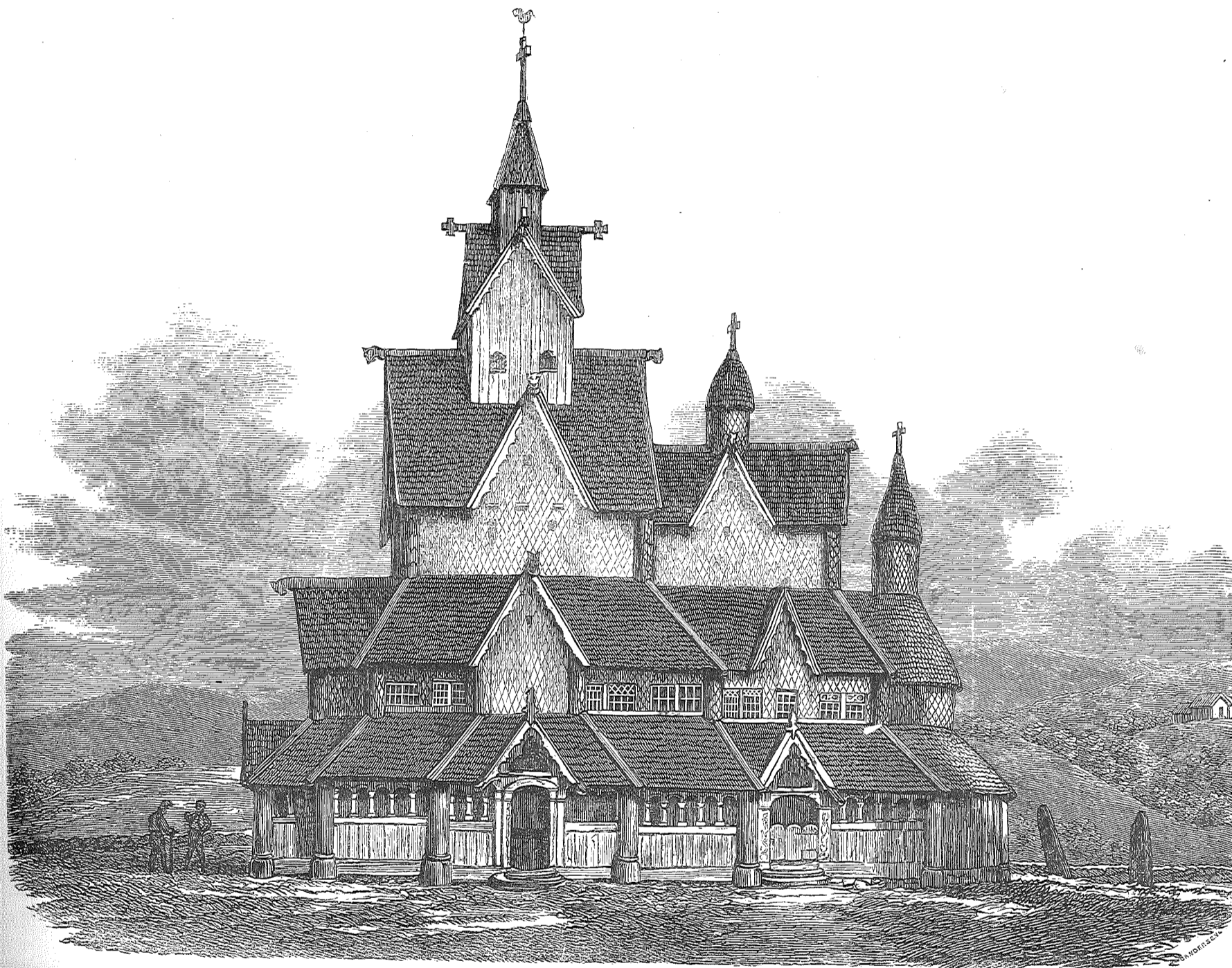
De sidste Begivenheder.

England, der udmærker sig saa ved sin Fredsvenlighed, er dog den eneste af Europas Stormagter, som i den sidste Tid har befundet sig i Krig med fremmed Magt, og det i en Krig, der lod til at skulle blive baade kostbar og langvarig, fjendt den førtes mod et halbsbararisk Land og

mod en Potentat, om hvem Verden ikke tidligere har hørt synderlig Tale, nemlig Keiser Theodor af Abyssinien. Det skal indrømmes, at det ikke manglede den engelske Regjering paa gyldig Grund til Krigen. Det lod virkelig til, at Keiser Theodor med en ægte østerlandsk Despotens vilkaarlige Lume havde foresat sig at prøve Englands Laugmobighed, idet han troede sig sikret ved den lange Afstand, ved sit Lands utilgængelige Fjelde og sin Hovedfæstnings Uindtagelighed. Han kastede den engelske Konsul og en hel Flok engelske Missionærer i Fængsel og aflag paa den haanligste Maade enhver Fyldestgjærelse, ja lod endog en særlig Underhandler, som den engelske Regjering havde sendt til ham for at bringe det til et mindeligt Forlig, sætte fast. Den engelske Regjering viste sig i en mærkværdig Grad taalmodig ligeoverfor disse Ydmygelser, og det varede flere Aar, inden den fandt, at Bøgeret var fuldt. Først ifjor Sommer bestemte den sig til at gjøre Uvær af sine Trusler, og i Oktober landede de første engelske Trop-

per havde tænkt sig, fik disse Stemmer Begt. Det lod virkelig til, at England havde valgt en uheldig Lejlighed til at vise sig modigt; Krigen havde allerede slugt adskillige Millioner Pund Sterling, og det var indtil den sidste Tid al mulig Grund til at antage, at den vilde komme til at sluge endnu mange flere, hvorhos man under den almindelig herstkende Uvidenhed om Bestaffenheden af Abyssiniens indre Fjeldogne maatte svæve i en stadig Frygt for, at Hæren efter al anvendt Møje og Befæstning omsider skulde standse feran en uanet Hindring. Imidlertid har, ifølge de i disse Dage ankomne Efterretninger, den abyssiniske Krig faaet et uventet hurtigt og for England heldigt Udfald. Det lykkedes den engelske Konsul at afslutte et Forbund med Keiser Theodors værste Fiende, Tyrst Gobazie, der gav Hæren indsejdede Vejvisere og andre Hjælpere. Herved blev Engelmændene satte istand til at tage en kortere Vej end den oprindelig paatænkte, og paa samme Tid nåede den nævnte Gobazie's og en anden indsejdet Tyrstes Fiend-

Dage alle de Europæere, som befandt sig i hans Magt, til den britiske Lejr. General Napier holdt imidlertid fast ved sin Fordring om, at Keiseren skulde overgive sig paa Naade og Unaade. Dette affloges; den tilstaaede Baabenstilstand udløb den 13de April, og de engelske Tropper rykkede mod Fæstningen. Stormen blev betydelig lettet ved den Modløshed, der havde udbredt sig i Theodors Hær. Et af Forterne blev uden Modstand overgivet af den abyssiniske Befalingsmand. Derimod satte Keiseren selv i Hovedfæstningen sig kjæft til Modværge og opstillede 5 Kanoner feran Porten imod de fremrykkende Engelmænd. Disse svarede med sine Armstrongkanoner, og efter tre Timers Bombardement gav Napier Befaling til Storm. Efter at have overvundet en kraftig Modstand, der levedes af Keiseren personlig, trængte de engelske Tropper ind i Fæstningen, hvor Abyssinierne nedlagde sine Baaben, medens deres Herster fandtes død med et Stød gennem Hovedet: Han havde sandsynligvis selv gjort Ende paa sit Liv

Hitterdals Kirke.

per ved den afrikanske Kyst. Men nu varede det næsten et halvt Aar, i hvilket Hæren kun rykkede langsomt frem uden at udrette det Mindste, medens Keiser Theodor ved strenge Straffe holdt sine Folk sammen og undertrykkede alle Forsøg til Graftals.

Det var ingen Spøg, Engelmændene her havde fore. Det gjaldt at trænge frem gennem et ubænet, hidtil saagodt som ganske ubekendt Land, gennem tykke Skove og over bratte Fjelde, der have sig mere end 10,000 Fod over Havet. Mangeflæds maatte de engelske Tropper bygge kostbare Veje for at naa frem, Vandforsyningen og den øvrige Forplejning var forbunden med de største Vanfæligheder og krævede meget Arbejde, og Udgifterne ved Toget steg i det Uaaabelige. Mange blandt Englands Velitfere vare fra først af af den Mening, at det var en Daarftab at føre Krig med et saa utilgængeligt og ubekendt Land som Abyssinien, og at man burde have stukket Keiser Theodors Hornemæsker i Lommen, og nu, da Forretagendet viste sig forbundet med større Vanfæligheder, end Nogen

skab Keiser Theodor til at indeslutte sig i sin Hovedfæstning Magdala, istedetfor at gaa Fienden imøde paa et tidligere Trin af Toget og forsvare nogle af de Fjeldpaser, som Engelmændene med stor Vanfælighed kom igjennem, skjønt de kun havde at kæmpe med naturlige Hindringer. I Paaftedagene afgjordes Krigens Udfald. Den engelske Fører, General N. Napier, havde gennem et Forræderi faaet Underretning om, at Keiser Theodor vilde rykke imod ham og forsøge et Dversfald, og han kunde nu tage sine Forholdsregler i Overensstemmelse hermed. Langfredag den 10de April kom det paa Sletten feran Magdala til et Slag, i hvilket den europæiske Krigskunst viste hele sin Overlegenhed; thi, skjønt Keiser Theodor slog fra sig som en brav Karl, led han dog et fuldstændigt Nederlag. Det siges, at han havde et Tab af 500 Døde og 1500 Saarede, og det vilde gaaet ham endnu værre, naar Mørket ikke havde gjort Ende paa Forsølgelsen. Engelmændene derimod havde kun 16 Saarede og ikke en eneste Død. Keiser Theodor indesluttede sig nu i Fæstningen og sendte en af de følgende

for ikke at falde i Fiendernes Hænder. Den engelske Føreminister Disraeli forkyndte Sejrsbudskabet i et Møde i Underhuset den 27de April og holdt ved denne Lejlighed en glimrende Lovtale over de engelske Tropper og deres Fører, General Napier. Han fandt, at, naar man tog Hensyn til den lange March ind i et ubekendt Land og til den Fremsynthed, Udholdenhed og Fasthed, som Overgeneralen har ndvist, var der ingen Begivenhed i Historien, hvormed det abyssiniske Tog kunde sammenlignes, uden Fernando Cortez's Erobring af Mexiko. Disse Lovtaler, der maa synes en Ubenforstaaende ikke saa lidet overdrevne, modtoges med overordentligt Bifald af Underhuset. Det tør dog nok hende, at ogsaa mindre gunstige Domme over Toget og dets Udfald efterhaanden vil gjøre sig gjældende. Disraeli forkyndte i Underhuset, at de engelske Tropper vare isærd med at rømme Landet paa en Naade, „der vil overbevise Verden om vore Hensigtsers Renhed,“ og ifølge Beretninger fra Abyssinien har ogsaa General Napier umiddelbart efter Magdala's Indtagelse givet Befaling til,

at Expeditionskorpsen skulde vende tilbage. Men naar der ikke udrettes Andet med saa uhyre Beføjninger, end at en Fæstning stormes, og at Keiser Theodor ryddes afvejen, vil maatte mange finde, at det er noget magert Udbytte af et Tog, som en mægtig og oplyst Stat lader foretage ind i et halvbarbarisk Land, hvor det maa være en Opgave at grundlægge en ny og bedre Tingenes Orden. Keiser Theodor var vistnok en lunefuld og hensynsløs Despot; men hans Opførsel under Kampen mod Engelsemandene synes dog at vidne om et vist Edelmod, og hans ubetingelige Kærlighed har vakt Sympathi for ham ogsaa i England. Det maa vel antages, at Abyssinien snarere har tabt end sundet ved hans Fald.

Kristiania.

Den 9 Maj 1868.

Rejseart over Norge af Prof. P. A. Munch er udkommet paa J. W. Cappelen's Forlag i Kristiania og faaes indbundet for 96 ø, illum. for 1 Spd. 24 ø og indb. for 2 Spd. 24 ø. Professoren udarbejdede dette Kart kort for sin Død, hvorpaa det senere er bleven gennemset og fuldført af en kyndig Mand, og fra Udarbejdnens Side frembyder det saaledes — særligt, naar der sees hen til det store Kjenndskab, Munch havde til Landets geografiske Forhold — al den Sikkerhed, man kan vente. I Munch's store Kart over Norge er der en Masse Navne og Stedsbetegnelser, der ofte gjør det vanskeligt for mindre Vante at finde sig til Ret; men Besværligheden i saa Henseende har man ikke her, da Kartet som Rejseart ikke har haft saa mange Benævnelser nødig, og dets anseelige Størrelse — omtr. som Munch's store — har tilladt en tydelig og grej Angivelse saavel af Veje som Steder. Efter Wallgorff's og Bergelands Rejseart, der baade er gammelt og ufuldstændigt, og som følge deraf langtfra har kunnet tilfredsstille Behøvet, er dette Kart en velkommen Afsløsning, som Fodgængere, Turister og andre Lyshavende tilvisse vil forstaa at gjøre sig nyttig.

— Dansk Læsebog for de lavere Klasser ved Magesen, forlagt af den Gyldenbalke Boghandel i Kjøbenhavn, er en heldig Samling af Læsestykker fra den norske og danske Litteratur, der er tjenlige til det i Fortalen antydede Bæmde „at levere den yngre Alder et virkelig barnligt, anskueligt og letfatteligt, smukt og forædlende Indhold i en ren og tiltalende Form“. Den raske Afsløsning, Magesen's danske Læsebog for Mellemklasserne og de højere Klasser har haft, idet 2den Udgave (10,000 Exempl.) efter en forholdsvis kort Tid paa det Nærmeste er udsolgt, viser, at Samlingen har tiltalt Massen, og Bogen har ogsaa færet i Danmark fundet sin Vej til alle Slags Skoler. Det Samme vil visst ogsaa blive Tilfældet med den her omtalte Bog, i hvilken vi forøvrigt gjerne skulde have seet et mere fremtrædende Udvalg af svenske Forfattere.

— Theodor Soelfeldt har udgivet nogle Breve og Telegrammer i det franske Sprog til Beslægtede for Forretningsmænd, der ikke har Kundskab og Øvelse nok til i en Fart at finde de korteste og mest betegnende Udtryk. Hensigtsmæssigt affattede Bøger i denne Retning er meget nyttige, da de for vedkommende Forretningsmand sparer baade Tid og Penge.

— Af Illustreret Tidsskrift for de nyeste Rejsebeskrivelser for Skilringen af Naturen og Folkelivet i fremmede Lande, udgivet under Ledelse af J. Lugen, er udkommet første Aargangs fjerde Hefte. Hefte's væsentligste Indhold optages af en Rejsebeskrivelse fra det stille Hav til Atlanterhavet, tværs igennem Sydamerika af Paul Marcoy.

— Vejledning til Perspektivens Studium og Anvendelse af Professor G. F. Hess's foreligger nu i tredje Udgave; anden Udgave udkom i 1851. Bogen er en i Danmark almindelig benyttet Læsebog, der ogsaa burde finde en Plads i de af vore Skoler, hvor Tegning plejes med Omhu, og hvor Eleverne vise større Interesse derfor. (Gyldendalske Forlag. Kjøbenhavn).

— „Kristelige Smaastykker“ til Opbyggelse for Syge er en liden Samling af Udtoget af Biskop Martensens Prædikener. Udtogene er gjort af en kristeligindbet Kvinde, hvis Arbejde er efter hendes Død besørget i Trykken ved Præsten Leunbach. (Kjøbenhavn. Gyldendalske Forlag).

— Af „Vor Herres og Frelser's Tegninger“ ved Pastor Knudsen er 7de Hefte udkommet. — Af „Dansk Ord- bog“ af Molbech er 10—12 Hefte udkomne (til Ordet „Penge“). (Gyldendalske Forlag. Kjøbenhavn).

— „Græsk Ord-samling“, methodisk ordnet til Skolebrug af P. Voss. Ved Udarbejdelsen er der taget særligt Hensyn til de 3 første Bøger af Xenofons anabasis. (Cappelen's Forlag. Kristiania. Pris 36 ø.)

— Vi vil henlede vore Læseres Opmærksomhed paa omstaaende Bekjendtgørelse fra Kristianiaeskabet til Dyrenes

Beskyttelse. Tidligere har Afdelingen til at erholde de udsatte Præmier for særdeles omhyggelig Behandling af Husdyr været indskrænket til Kristiania og nærmeste Omegn, men iaar vil der, paa Grund af forøget Interesse og større Præmiefond, være Afgang for Enhver som helst i Landet til at melde sig. Da det baade vil være Selskabet hjært og vil fremme Sansen for Selskabets Formaal, om ret mange Andragender indsendes, vil vi opfordre Alle og Enhver, der kan, til at interessere sig for Fremsendelsen af Andragender og Oplysninger til Sagens Fremme.

Af skandinaviske Blades Indhold i sidste Uge. Den nye svenske Kommunalforfatning har ikke, mener Aktonbladet, tilfulde svaret til de Forventninger, man stillede til den. Det gjælder navnlig Formandskabet i Byerne („stadsfullmäktige“) og Lens-Formandskaberne („landstingen“). Disse Forsamlinger har de vigtigste Sager at afgjøre, Sager, der vedkommer Agerbrug, Vejvæsen, Sundhedspleje, Skolevæsen osv. Imidlertid har de hidtil vist megen Ufiterhed i sin Virksomhed. Ikke alene har de vist sig uviste om, hvor langt deres Rettigheder gaar; men de har ogsaa vist sig udygtige til at sætte de Sager igennem, som de har taget under Behandling. Dette, siger Bladet, skriver sig fra Mangel paa Erfaring. Men denne Mangel kunde blive afhjulpet, om de forskjellige Kommuner underholdt en vis Forbindelse med hverandre. Nu er det saa, at mange Kommuner prøver sig frem med Foretagender, som en anden Kommune allerede kan have sat i Værk, eller de forfatter Forslag, som dog andetheds har vist sig at være fortræffelige, eller de paadrager sig, fordi de ikke har andre Kommuner's bedre Erfaring, unødige Udgifter. Alt dette kunde undgaaes. Et Middel, hvorved Kommunerne nemlig kunde komme i Forbindelse med hverandre, er et sælles Tidsskrift for samtlige Kommuner. Hvert Aar skulde disse indsende sine trykte Forhandlinger (med Indstillinger og Beslutninger) til en Redaktion i Stockholm, som derpaa skulde foranstalte et Uddrag af Forslag og Beslutninger, med Register osv. Denne Bog skulde da hver Kommune anskaffe Exemplarer af til Uddeling blandt Repræsentanterne. Den vilde koste hver Kommune en 25 Spd. Den her nævnte Plan er man nu ogsaa i Færd med at udføre. — Om man prøvede noget lignende hos os?

— Den i forrige No. meddelte Beretning om Antagelsen af Valgmenighedsloven i det danske Landsting var ufuldstændig. Det var nemlig ikke, som Telegrammet lod formode, det oprindelige Lovudkast, som gik igennem, men et Ændringsforslag, som var fremkommet ved en Overenskomst mellem Ministeriet og Landstingets Udvalg, og hvorved der var gjort Indrømmelser fra begge Sider. Det Forslag, som Landstinget nu har vedtaget, bestemmer nemlig kun, at Valgmenigheder kan oprettes, det skal overlades Regjeringen at afgjøre, om de i det enkelte Tilfælde bør oprettes; fremdeles fordres nu, at Menigheden skal have tilvejebragt en særskilt Kirkebygning; videre skal Valgmenighedens Præster kunne afstediges uden Lov og Dom ligesom andre Præster; endelig skal Loven kun gjælde i 5 Aar; efter den Tid skal ingen nye Valgmenigheder kunne oprettes, medmindre en ny Lov saa har bestemt. Nu maa imidlertid dette Forslag, som afvigende fra det oprindelige, tilbage til Folkethinget for at faa dets Bekræftelse, inden det bliver Lov. — Ved ny Behandling af Børnepligtsloven har Folkethinget vægret sig for at gaa ind paa Landstingets Ændring, at Vejrlige skulde være fri for Børnepligt.

— „Den veflandste Tidende“ har indeholdt endel Artikler om Skolekommissionens Forslag. Med Skolebestyrer P. Voss har Bladet adskillige vægtige Indvendinger at gjøre mod Forslaget. Som en delvis hensigtsmæssigere Ordning anbefaler Bladet blandt Andet, at Latin affkaffes i „Middelstolen“, og at de klassiske Studier samles paa en kortere Tid og falder paa et senere Trin. I det Hele taget gjør Bladet en frimindet og folkelig Opfatning gjældende. — Ogsaa et Par andre Blade f. Ex. „Nedens Amtstidende“ og „Hamars Stiftstidende“ har erklæret sig utilfredse med Kommissionens Forslag.

„Indherredsposten“ har en sammentrængt Beretning om et Folkevennemøde i Stod. Udtalelser var for den til det Yderste gaadende Sparsommelighed; de røbede et ringe Skjøn paa Forholdene og ingen Overføgt over Følgerne af det Slags Sparsommelighed, der kun vil gjøre Kommune og Amt til Fant for at faa smaa Regninger at fare med. — Drammens-Bladene beretter om et Almannaemøde i Tier; der var Udtalelserne derimod ulige mere skjønne og maadeholdne.

Afheder.

Uddiget Stemmeret. Dhr. Højesteretsadvokat Johannes Bergh, Cand. jur. S. C. Berner, Fanejunger L. A. Bye, Landstabsmaler Johan F. Ekersberg, Murfvend D. Gudbrandsen, Lærer ved Krigsskolen, p. t. Studenterfamfundets Formand Frits Hansen, Ingeniør F. Heiberg, Arbejder Chr. Johannesen, Agent M. P. Paulsen og Skolelærer L. Skjægstad har i disse Dage udstedt en almindelig Opfordring om at slutte sig til et fra Trondhjems Lærerforening foreslaet Andragende til Regjeringen om, at den vil virke for en tidsmæssig og frimindet Udvikelse af Stemmeretten. De Medborgere, til hvem man hjer henvender sig, er navnlig Skolelærere, Undersøfficerer, Tolbbetjente, Akademiske Borgere og Lensmænd og forøvrigt til hederlige og uberygtede Mænd, der betale Næringskat og Fattigkat — alle forsaavidt de have fyldt sit 25de Aar og ikke have Afgang til at kunne øse Stemmeret. Efter hvad der meddeles os, skal det gaa godt med Tilslutningen.

Kongen lod paa sin Fødselsdag 3die Maj besjpe 3,000 Fattige af Kristiania By og tilstillede Kristiania Garnison (900 Mand) et Pengebælg af sin private Kasse.

17de Maj skal her i Byen blive fejret med en Folkefest paa Klengenberg.

Til Storchingsmand for Brevig er valgt Kjøbm. Thomas Joh's. Wiborg og til Suppleant Byfoged Blom. Fra Kristiansfund er valgt til Repræsentant Kasper L. P. Flor og til Suppleant Byfoged Mejsell. Til Repræsentanter for Trondhjem er valgte Konsul F. Lorch, Kjøbm. E. Gram, Stiftamtmand Møsfeldt og Præst Schavland. Til Suppleanter valgte Kjøbm. Lundgreen, Handelsfuldmægtig M. Gez, Rektor Müller og Sorenstr. Schaaning. Fra Akerhus Amt er til Repræsentanter valgt By- postbankdirektør J. Sverdrup med 46 St., Grdbr. E. V. Bennemo med 45 St., Grdbr. Jens Selbo med 32 St., Grdbr. og Ridder D. C. Walsvad med 25 St. Dernæst havde Prof. L. Daa 20 St., Fanejunger Vobbing 9 St. osv. Ved særskilt Valg paa 1ste Suppleant blev dertil valgt Prof. L. Daa med 17 St.; og de øvrige Suppleanter valgte med følgende Stemmetal: Fanejunger D. A. Vobbing med 41 St., Grdbr. J. Hovind med 37 St. og Grdbr. H. Karerud med 35 St. Fra Stavanger er til Repræsentanter valgt Rektor Steen med 16 St. og Byfoged Christensen med 12 St.; til Suppleanter Henrik Svendsen med 8 St. og Bantshøj Høy med 7 St.

Om Gulddafkning i Finmarken er udkommet provisorisk Anordning, der fastsætter, at Retten til at vaske eller paa anden Maade udvinde alluvialt forekomende Guld alene tilkommer Grundejeren og kun maa udøves under Jagttagelse af de nærmere Bestemmelser, som Kongen maatte foreskrive. Overstridelsen af Budet straffes med Bøder, hvorhos det ulovlig udvundne Guld eller dets Værdi blir forbrudt til Statskassen. Paataale færet ved Politiret.

Erkjendtlighedsbevis i Anledning af ydet Bistand ved den store Procession til Kongen er givet Dhr. A. Munch og Joh. D. Behrens, idet de har faaet sin vægtige Spølypokal af den inden Kommunalbestyrelsen nedsatte Kommitte til Anordning af Festsigheden ved Kongens seneste Ankomst hertil.

Telegrafdirektør Nielsen skal paa Norges Vegne møde i denne Sommer ved en Telegrafkonference i Wien.

Rejsestipendier af det Hjelmsjerne-Rosenkrønke Legats Midler er af Universitetet uddelt til Cand. mag. Storm for at studere det romanske Sprog 500 Spd., til Cand. jur. M. P. Ingstad for at studere Lovkyndighed 250 Spd., til Cand. mag. J. Nielsen for at samle Materialier til Norges og Danmarks Historie under Christian IV og Fredrik III 250 Spd., Cand. med. A. Arndsen 150 Spd. for at studere medicinsk Fysik.

Sanglærer Behrens vil i indværende Sommer meddele Undervisning i Korsang og Sangundervisningens Methode ved det Møde af Skolelærere, som Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug foranstalter afholdt ved Bergen. Ved et lignende Møde paa Klebo ifjor fremkomte Udby fra Trondhjem, og ved Mødet i Aker Sommeren 1866 begyndte Behrens denne sin Undervisning for Skolelærerne, hvem Sangen begge Gange har været til behagelig Opmuntring efter det anstrengende Arbejde ved Øvelserne. Det vil her være Anledning for Lærerne til at blive bekendt med Behrens's Methode for Undervisningen baade ved Sangforeninger og Skolen, en Lejlighed, som vel de vil vide at benytte, der interessere sig for hans Sanglære. Vi antager, at Behrens har paataget sig dette Hverv i sin Ferietid i den Overbevisning, at det vil bringe gaadlig Frugt fornemmelig for Sangen i Folketolen, hvor dette Fag efter hans Opfatning netop af Mangel paa methodisk Undervisning hidtil kun har fristet en kummerlig Tilværelse.

Et Silberggeri efter stofft Mønstre er af Handelsmand P. E. Nones anlagt paa Kjøben i Nordland.

Rongen er fortiden især med Indredningen af en riflet Feltkanon af Staal for Fodfolket af yderst liden Kaliber, bestemt for Sprenggranatsammunion med Kammerladning og til at skyde 4 a 5 Stud i Minutet. Den skal kunne trækkes af een Hest, ja endog kunne bæres af een Mand. Kanonens Indredning er i Overensstemmelse med den Plan, Rongen har antydet i et Skrift betitlet: "Lanter om Nutidens tekniske Bevægelser".

Udvandring. Fra Stavanger er til Rebet afgaaet Fregatstribet "Heros" med 298 Udvandrere, hvoraf 211 var over 14 Aar, og som for størstedelen hørte hjemme i Sætersdalen samt Lister og Mandals Amt. 3 Kontanter medbragtes omtrent 8,000 Spd. Fra Trondhjem er afgaaet Skibet "Franklin" med 316 Udvandrere, hvoraf 229 Borne over 14 Aar. Størstedelen af Udvandrerne var fra Sudherred.

Bed Døden er afgaaet forhen. Kirkefanger Peder Larsen fra Tromsø i en Alder af 84 Aar. Af den dansk-norske Konge var han bleven skjænket Dannebrogss-Orde- nen for en Hædersdaad under Krigen i 1808, hvorved han frelste en Proviantskude fra Forsøgelsen af en engelsk Fregat, idet han ved at fyre med sin Rifle paa Engländeren fra Land bragte dem til at tro, at en hel Flok Skyttere laa skjult paa Den, hvilken Tro betog dem Lyften til videre Jagt. — Kaptejn C. Louis, Verftschef i Bergen og forhenværende Major Sommerfeldt her i Byen er i disse Dage afgaaet ved Døden.

Korvetten Nordstjernen er kommen tilbage efter et 8 Maaneders Togt, paa hvilket den især har besøgt Steder i Egnene omkring Middelhavet.

Et Skoledirektørmøde skal i Sommer holdes i Kristiania af samtlige Skoledirektører til Drøftelse af Gjenstande vedrørende Almueskolevæsenet.

Drammen—Mandsfjord Jernbaneanlægs Udvidelse med Sidebaner til Kongsberg og Krødern skal efter en Rundstrivelse fra Amtmanden i Buskerud til Amtets Kommunebestyrelser blive behandlet den 15de Maj Kl. 9 Form. i et Møde paa Krona ved Jernbanestationen Wigerlund i Nodum af Kommitterede fra Kommunerne. De Kommuner udenfor Amtet, der har Interesse for Anlægget, er ogsaa anmodet om at lade sig repræsentere ved Mødet.

Rjøbm. Sundt i Farsund har efter Kærsumsøpft. udsat en Præmie af 30 Spd. til det Baadmandskab, som inden 20de Maj skaffer 200 fersk Matrel, fiske med samme Baad i en Nat, til hans Ishuse paa Brøneholmen, samt desuden tilskaaet fuld Betaling for Matrelen. Ligeledes har han udsat en Præmie af 5 Spd. og halv Mandspart til hver Nige fra Lister, som deltager i anstundende Matrelsfiske — det Sidste efter Overenskomst med Baadførerne. Sundt begyndte først fra Farsund at udfiske fersk Matrel neblagt i 38, ligesom han ogsaa begyndte med Udfiskning af Matrelrogn til Frankrig og derved aabnede et Marked for denne Vare, som tidligere havde lidet eller intet Værd.

Til Kapsejlingen m. m. ved Stavanger i Sommer har Kragerø Kommune bevilget 100 Spd. Fra Lister er indsamlet 184 Spd. og fra Farsund 107 Spd. Banse (Lister) Kommunebestyrelse har bevilget 30 Spd.

Den 100aarige Stiftelsesdag for Trondhjems Videnskaberens Selskab blev i Spndags fejrligholdt ved en Sammenkomst af 70 trønderste Akademici i Studenterfamsundet. Amanuensis F. Bæhmann holdt Festsalen, og blandt de andre Taler skal vi nævne Bureauchef Rølls for Trondhjems By, Prof. Nissens for den tilstedeværende Biskop Grimelund, som af denne blev beeharet med en Staal for Trondhjems Skole og den derfra udbredte Videnskabelighed.

J. Fredriksstad har den 5te d. M. rafet en forferdelig Ildbrand, ved hvilken Ingeniørhuset og 19 private Huse nebbændte til en samlet Assurancesum af 48,120 Spd. Raadhuset blev reddet og Ilden begrændet Kl. 2 1/2, Efterm.

Landkassamaler A. Rasmussen fra Bergen omtales meget rosende i et tybst Blad, idet hans Billeder med heldig valgt Sujet i poetiske Stemninger minder om hans Hjemstavn og udmærker sig ved en særdeles kraftig og glimrende Kolorit.

Kand. theol. C. S. Lunde er af Hovedbestyrelsen for Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sjømand i fremmede Havne" valgt til Foreningens Udbending i Caribiff.

Det Nordenfjeldske og Bergenke Dampskibsselskabs Direktioner agter efter Tromsø Stiftst. at indgaa til Regjeringen med Tilbud om mod Tilflugt at overtage Statens hidtil holdte Rute for Dampskibsfarten i Finmarken. Ifald Overenskomst i denne Henseende blir tilvejebragt, har Direktionerne i Sende at ansætte en Sønnet Dirrektor med Bopæl i Tromsø, der skal fungere som Finmarkskibenes Forvalter m. m.

Af Stablen er fra Trumpys Værft "Bradbænken" i Bergen gaact Skibet "Balkyrien" 280 R. L. med 130 Fod

i Rjolen, 29 Fods Bredde og 17 Fods Dybde i Rummet. Rederiet er Gottl. Thomsen m. fl.

20,000 Arbejdere i Kulgruberne i Syd Lancashire i England har nedlagt sit Arbejde. De Uroligheder, som de har foranlediget, er meget til en saa betænelig Højde, at man har anset det nødvendigt at bringe Sagen paa Bane i Parlamentet, og Stedets Dyrighed har maattet tilkalde militær Hjælp for at kunne gjøre virksom Modstand mod Fredsforstyrrelse.

Dødsstraffens Ophævelse er af den lovgivende Forsamling besluttet i den nordamerikanske Stat Minnesota.

Fra Sydamerika berettes om en blodig Kamp i Krigen mellem Brasilien og Paraguay. Paraguayerne angreb nylig to brasilianske Krigsskibe, uagtet de kun havde 25 Baade med en Officier og 25 Mand i hver. Kampen varede i to Timer, og trods det fegende Vand, der blev heldt ned over dem, og trods Jernpigjerne, som man skulde tro maatte gjøre en Entring umulig, kom Paraguayerne dog op paa Skibene og var ogsaa nær ved at blive Herrer over dem. Saa snart det var lykkets dem at komme op paa Dækket, kastede de Granater ned igennem Skorstønen og nødte derved Besætningen til at komme op. Nu begyndte der et frygteligt Slagteri. Under den haarbnatke Kamp nærmede sig et brasiliansk Skib, der begyndte at bestyde det angrebne Panfserkibs Dæk. De brasilianske Kærdækter fejede nu baade Benner og Fjender afvejen, og de blev næsten alle paa Pladsen.

Torvepriser i Kristiania 7de Maj, Bergen, Kristianssand, Tromsø og Trondhjem 2den Maj.

	Kr.ania	Bergen.	Kr.sand.	Tromsø.	Tr.hjem
Drethjød .	4 1/2-5	4 1/2	6	4	5 D.B.
Kalvehjød .	4-6	5 1/2	(7)	2	(1 1/2) —
Jaarethjød	4-5	—	6	—	5 —
Fleth . . .	6	—	8	10	6 —
Ug	—	30	30	24	20 f Snes
Smgr . . .	12-13	9 1/2	15 1/2	12	10 1/2 D.B
Melk . . .	—	—	4	6	2 pr. Pot.
Poteter . .	11-12	12	11 1/2	13	9 D.L.
Birkesed . .	—	20	—	11	15 D.Fv.
Furuved . .	12	—	—	—	12 —
Granved . .	11	—	—	—	9 —
Stenful . .	54	56	—	—	64 f Td.
Volddhø . .	9	18	9	20	13 1/2 D.St

Desuden i Kristiania: Timotejshø 11-11 1/2 Ort, Rughalm 4, Byghalm 4-4 1/2 Ort, Havrehalm 3 1/2-4 Ort, Havremel 7 1/2-8 Spd. Stk., Kærve 12-13 Ort Tønden, Talg 6 Ort Vp. (Bergen 5 Ort), Tiur 84 f, Marhane 48 f, (Nyper i L.hjem. 14 f, Bergen 16 f, Tromsø 10 f); Hjerper 20-22 f Stykket. Bergenst Gammelost 5 f pr. Kl.; Derved 15 Ort Favnem.

Almueskolelærerpost

er ledig i Hurum fra anstundende Mai Maanedes Udgang. Distriktet indbefatter 2 Kredse med fast og leiet Lokale og 1 til Dmgang paa afstedliggende Gaard. 3 det faste og nybyggede Lokale er en rigtigtog temmelig knap Familieleilighed. Undervisningstiden er 40 Uger og Lønnen er 1 1/2 Spd. ugentlig; Kosthold i de to Kredse gives in natura, og i den faste Godtgjærelse med 7 1/2 ugentlig, (hvis Drgelshpil i Kirken kan præferes, ylde nærmere Aftale træffes om Lønnen derfor). Ansøgninger med Attester til seneste Dato tilstilles Skolekommissionen i Hurum inden Udgangen af Mai.

Lærerposten ved Jevnakers høiere Almueskole er ledig fra 1ste August dette Aar. Undervisningstiden er 44 Uger med 5 Timer daglig og Lønnen 170 Spd. aarlig. Læreren har at indfordre Skolepengene for de betalende Elever. Han spørger selv for at skaffe sig Logis. Fra begge Sider er Dptigelsesstiden 3 Maaneder. Skolen holdes de 2 første Aar i Jevnakers Hovedsogn, siden vrelvis 2 Aar i hvert af begge Sogne. Ansøgninger om denne Post stiles til Hamars Stiftsdirrektion og indsendes inden 10de Juni til Jevnakers Skolekommission.

For Jevnakers Skolekommission 27de April 1868. L. Holmboe.

J. Aardals Præstegjeld, Indre Sogns Provsti, er Lærerposten i Bitedals, Dfferdals og Bergmolds Kredse ledig. Undervisningstiden er 26 Uger, hvoraf 17 Uger i fast Skole, de Dvrige paa Dmgang. Lønnen er 1 Spd. 24 Skill. ugentlig samt Kost og Logis in natura i Skoletiden. Andragender, stiledes til Bergens Stiftsdirrektion, indsendes inden 6 Uger fra Dato til Aardals Skolekommission pr. Aardals Postaabneri.

Aardal den 22de April 1868. Schyds.

J. Ristum, Anner i Efers Præstegjeld, er 2 Skolelærerposter ledige med 40 Ugers Undervisning i hver af vedkommende Skolekredse, Bræktes og Mugggeruds, og med aarlig Løn for hver af dem 115 Spd., hvoraf 60 Spd. er for Undervisningen, 40 Spd. er Kostholdsgodtgjærelse og 15 Spd. Logipenge. Undervisningen, som gives i leiede Lokaler, er fordelt i 1ste Kreds paa 3 Afdelinger (af Kredsen og i 2den Do. paa 2 Do. af Do. De ansættendes Lærere maa finde sig i mulige Forandringer af Kredse. Ansøgninger, stiledes til Stiftsdirrektionen og bilagte med behøvrige Attester, maa sendes inden 6 Uger fra Dato i betalte Breve til

Eter d. 2 Mai 1868.

J. Mars, Sognepræst.

Trebielererposten ved Drøbaks Borgerstole er ledig og pntes besat med en Seminarist, som kan overtage Undervisningen i Sang og Gymnastik. Den aarlige Løn er 200 Spd., og den ugentlige Undervisningstid er 30 Timer. Posten besættes med Forbehold af 3 Maaneders gjensidig Dptigelse. Ansøgninger derom maa indsendes til Stiftsdirrektionen gjennem Drøbaks Skolekommission inden Udgangen af Mai, og Posten tiltrædes efter Sommerferien indeværende Aar.

Ledig Bestilling.

Lensmandsbestillingen i Løppen-Østfjords Thinglag bliver ledig fra 1ste Juli d. A. Bestillingens faste Indtægter udgjøre omtrent 60 Spd., eller, med det for Budgetterminen bevilgede Tillæg, 90 Spd. De usikre Indtægter have efter Fradrag af Udgifterne i de 2 sidste Aar udgjort omtrent 25 Spd. aarlig. Den ansættendes Lensmand vil derhos blive bestiftet til Skovopsynsbetjent med en aarlig Løn af 25 Spd. og Skyds- og Dietgodtgjærelse paa Reiser som for Lensmænd bestemt.

Ansøgninger om denne Bestilling kunne indsendes her til 6 Uger fra idag.

Finmarkens Amtmandsembede den 16 April 1868. J. Holmboe.

Præmier

udsatte af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Kristiania. Andragender om at komme i Betragtning ved Udbelingen af Foreningens Præmier for særdeles omhyggelig Behandling af Husdyr kunne, ledsagede af fornødne Bevisligheder og Anbefalinger, inden 1ste September indsendes til Politifuldmægtig Gamborg, Christiania. Det bemærkes, at Udgang til Konfurance om Præmierne skaar enhver inden Riget Bofat aaben, og at det vil være Foreningen hørt at modtage flere Andragender end hidtil fra Ejere udenfor Christiania og Omegn.

Qvams Latin- og Realskole

modtager Indmeldelse af Disciple til det nye Skoleaar, som begynder i August. (Se dette Blad No. 16).

Tromsø Skolelærerseminarium

optager nye Elever fra anstundende August Maaned. De, som kunne optages, skulle i Almindelighed være i en Alder fra 18 til 25 Aar, fra hvilken Bestemmelse Bestyreren dog kan gjøre Undtagelse. De Ansøgende melde sig skriftlig eller mundtlig til Seminariets Bestyrer inden Slutningen af Juni Maaned og ledsage sine Anmeldelser med Attester fra vedkommende Sognepræster, Skolelærere eller Andre, som maatte kunne give Vidnesbyrd om de Ansøgendes Eener, Forhold og Kundskaber samt antagelige Dygtighed og Lyft til at blive Skolelærer, og endelig med Døbeattest, Konfirmationsattest og Attest for, at de ikke ere besængte med imitfom Eggdom eller lide af saadan Svagelighed, som kunde hindre dem fra at benytte Undervisningen, eller gjøre dem uskikfede til deres Kalb. Til Dptagelsesprøven, der iaar vil blive afholdt Mandag den 17de August, indfinde de Anmelde sig hos Bestyreren for at meddele ham de videre Dplysninger, han maatte ønske. Ved Prøven fordes: at kunne læse med Færbighed i Bog, skrive en usgenlunde læselig Haand og faa megen Kundskab i Bibelhistorie og Religion, som en vel forberedt Konfirmand pleier at være i Besiddelse. 3 Tilfælde af Konfurance optages de Elever, som give det bedste Haab om sig.

Wilkaarene i økonomisk Henseende ere to Slags:

a) **Almindelige.** Eleverne paa disse Wilkaar erlægge 26 Spd. aarlig i Underholdningsbidrag. Forøvrigt nyde de fri Kost, erholde fri Undervisning, Bolig, Lys, Brænde og en Gang maanedlig Badst af Linned o. s. v. For Tiden er der 32 saabanne Pladse. Disse Elever ere pligtige til efter sin Dimission at tjene som Almueskolelærere i Tromsø Stift i de nærmeste paafølgende 7 Aar.

b) **Paa egen Bekostning.** Elever paa disse Wilkaar erholde fri Undervisning og fri Bolig samt Lys og Brænde, men Dpholdet forøvrigt maa de selv bestikke. Kost og Badst er for Tiden at erholde hos Seminariets Økonom for omtrent 60 Spd. aarlig. Efter et Aars Forløb vil i Regelen enhver Elev paa disse Wilkaar have Udgang til at gaa over paa de ovennævnte almindelige.

Eleverne stille ved Dptagelsen vederhæftig Selskylde-nerkaution for, at det, de have at betale, bliver ordentligt erlagt til de bestemte Terminer, hvorved bemærkes, at Regelen er forstudsvis Betaling Kvartaliter.

Ved Dptagelsen maa enhver være forsynet med de nødvendige Sengklæder samt nogle Haandklæder og i det Mindste faa meget af Linned og øvrige Underklæder, at Renlighedens Forbringer kunne fyldestgjøres.

Tromsø Skolelærerseminarium, 3 April 1868. Raurin.

Brandforsikrings-Selskabet

„NORDEN“

overtager Forsikringer i Landdistrikterne paa almindelige Landbonærings-Gjenstande til 1/4 p.Ct. eller 30 Skilling af 100 Spd. for Aaret; man henvende sig til Hovedcontoiret i Christiania eller nærmeste Agent. Jacob Ihlen. H. F. Løkke. Olai Olsen.

M. Langaard. J. Birch.

C. F. Gjerdrum, adm. Directeur.

Samar's Skolelærerseminarium.

De, der ønske at optages som Elever ved dette Seminar, og som i Regelen maa være i en Alder af mindst 17 Aar, maa inden Udgangen af Juni d. A. indsende skriftlig Anmeldelse til undertegnede Bestyrer. Med Anmeldelserne maa følge Daabs- og Vaccinationsattester samt Attester fra vedkommende Præst, Skolelærer eller Andre, som kunne give Vidnesbyrd om Ansørgernes Forhold og Rundskaaber.

Til Optagelse fordrer: Af Kristendomsundskab og Bibelhistorie saa meget som af en vel forberedt Komfirmand, Færdighed i Læsning, tydelig Haandskrift, at kunne skrive nogenlunde fejlfrit efter Dictat og skriftligt at kunne gengive en Fortælling eller Skildring, ligesom der ogsaa vil tages Hensyn til, om Vedkommende har noget Kjenndskab til Grammatik, Historie og Geografi.

De Anmeldte have at fremmøde Mandag den 17de August kl 10 Formiddag i Seminarieets Lokale i Møhlums Gaard, forsynede med Pennen og Papir.

I Værnepligtsloven er der givet de Elever Gaab om Udsættelse med at deltage i Lodtrækningen, som derom indgive Andragende inden 1ste Mai i det Aar, hvori de fylde 22 Aar.

Efter afholdt Optagelsesprøve vil det blive dem, der have bestaaet Prøven, paalagt fra Seminarieets Læge at skaffe Attest for at de ikke lide af nogen smitsom Sygdom, herfor betales 60 p; ligesaa vil det gjøres de Optagne til Pligt at erlægge indtil 1 1/2 Spd. aarlig til Seminarieets Sygekasse. For Undervisningen betales Intet.

Det staar Eleverne frit for med Bestyrerens Samtykke at leie sig Kost og Logi, eller for dem, der faa Madvarer hjemmefra, Værelse, hvor de maatte ønske, i Samar By eller Sammes allernærmeste Omegn.

For Kost og Logi betales i Almindelighed omkring 6 Spd. om Maanedes for Alt i Huset undtagen Lys og Vask og noget mindre, naar Vedkommende selv har Seng- og Klæder.

Samar, 25de April 1868.

N. Hørberg.

Fra Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug.

Centralforeningen agter i Sommerferien 1868 at foranstalte afholdt et 4 Ugers Instruktionskursus i Legemsøvelser og Exerctie for allerede ansatte Almue-Skolelærere, i hvilken Anledning bemærkes:

1. Det anførte Kursus vil blive afholdt i Bergen i Tiden fra og med 13de Juli til og med 8de August.
2. De udenfor Bergen boende Skolelærere erholde hver 8 Spd. som Bidrag til Bestridelse af Udgifterne ved Opholdet i Byen, og en Rejsegodtgørelse, der gennemsnitlig er beregnet til 2 Spd. pr. Mand, og som for de Fjernestboende ikke vil overstige 5 Spd. for Tur og Retur.
3. Da kun et Antal af omkring 60 Skolelærere kan antages, vil de komme i fortrinlig Betragtning, ved hvis Skoler der enten allerede er indført eller af Skolekommissionen er besluttet i den nærmeste Fremtid at skulle indføres Gymnastik som fast Undervisningslag.
4. Ingen kan antages, der har saadan Legemsfeil, at han enten hindres i at deltage i Undervisningen ved Instruktionskursuset eller i senere at lede Undervisningen ved sin Skole. Mænd af en højere Alder end 40 Aar vil alene undtagelsesvis kunne tilstedes Adgang.
5. Anmeldelser, ledsagede af de fornødne Oplysninger og specielt med Erklæring fra vedkommende Skolekommission, samt med nøiagtig Adresse maa være indsendte til „Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug i Christiania“ inden 1ste Juni d. A., hvorefter Vedkommende, forsaavidt de kunne tilstedes Adgang, ville blive direkte underrettede herom.

Christiania den 22de April 1868.

R. Kierulf, Peder C. Egeberg, Edv. Eriksen,
C. H. Norsted, Lars Broch,
Chr. Tønder.

Til Amerika.

Undertegnede befordrer Emigranter til New-York pr. Dampskib over Hull og Liverpool. Gjennemgangsbilletter udstedes til Chicago og de fleste andre Byer i Veststaterne.

Afreise fra Christiania hver Fredag Eftermiddag. Billetter kan løses hos os indtil Onsdag eller senest Torsdag Formiddag i hver Uge. Vi holder til enhver Tid billigste Fragt, ligesom vor Befordringslinie i Godhed fuldkommen staar ved Siden af hvilkensomhelst anden.

Blichfeldt, Knoph & Co.,
autoriserede Emigrationsagenter,
Prindsensgade No. 3, Christiania.

Barnevogne,

færdeles smukke og solide, anbefales til følgende Priser: 4 Spd., 4 Spd. 60 Skill., 5 Spd., 5 Spd. 60 Skill., 6 Spd., 6 Spd. 60 Skill. og 7 Spd.

Udenbyes Ordre expederes prompte.

Kurvmager W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

Skifersten til Tagdækning,

til enhver Tid paa Lager, tilsalgs hos L. Haastad
Kalefund.

Symaskiner! Symaskiner!

Pollack, Schmidt & Co.s Familiesymaskiner.

Af disse Maskiner, hvis ubetingede Fordele fremfor andre Familiesymaskiner nu ogsaa her i Landet har vundet en saadan Anerkjendelse, at en videre anbefaling burde ansees overflødig, er Hovedoplaget for Norge hos

A. G. HOLM.

Haandsymaskiner til 14 Spd.

Idet jeg paa det Bedste anbefaler denne nye og fortrinlige Haandsymaskine, skal jeg tilføie, at de væsentligste Fordele denne har fremfor de ældre bestaar i, at den syer betydelig hurtigere, at den med ligestor Lethed syer gennem tyndt Lærred som gennem den tykkeste Düffild, Skind og Læder, samt at der medfølger langt flere Apparater.

Hovedoplag for Norge hos

A. G. Holm.

Symaskiner for Haandværkere.

Af Planer & Kayser's Symaskiner, fortrinlige baade for Skræddere, Skomagere og Sadelmagere, har jeg Hovedoplag for Norge, saavel ægte amerikanske, som eftergjorte fra Pollack, Schmidt & Co.s Fabrik. Som en væsentlig Fordel ved disse Maskiner kan, foruden deres næsten lydløse Gang, fremlæves en ny konstrueret Indretning ved Spolen, der umuliggjør Feilting.

A. G. Holm.

Detailudsalg for samtlige disse Maskiner er i Pollack, Schmidt & Co.s Commissionslager, Eger & Co.s Gaard, Carl Johans Gade.

For alle Maskiner gives betryggende Garanti og fuldstændig Undervisning meddeles gratis. Eneudsælgere kunne antages i de af Landets Byer, hvor saadanne endnu ikke findes. Alle ønskelige Oplysninger meddeles, ligesom Planer og Prospecter gratis ere at erholde ved at henvende sig til

A. G. Holm,

Hjørnet af Kirke- og Raadhusgaden No. 11.

Grundkapital: To og en halv Million Speciedaler.

Brand- og Livsforsikrings-Selskab "S V E A" i Göteborg.

overtager ved Undertegnede til meget billige Præmier, og kan paa Grund af udstrakte Reassuranceforbindelser selv de største Beløb antages til Forsikring. til billige Præmier og fordelagtige Vilkaar efter 9 forskellige Tabeller, hvoraf fremhæves Forsikring paa Livstid, Forsikring med Andel i Gevinster, Forsikring med Halvcredit paa Premien; Forsikringer, hvorefter Forsikringssummen udbetales ved en bestemt Alder, og flere Andre. saavel i indenlandske som svenske og danske Havne, forsikres til meget billige Præmier. I Landdistrikterne overtages Forsikringer til 30 — tredive — Skilling af hvert 100 Spd. pr. Aar ved at henvende sig til Hovedagenturet i Christiania eller nærmeste Agent. I Landdistrikterne kan flere Agenter paa Andragende antages.

Ved mulige Tvistigheder, der ikke blive bilagte ved Voldgift mellem den Forsikrede og Selskabet, underkaster Selskabet sig de norske Domstoles Afgjørelse.

Hovedagent: Adelsteen Knudsen.

Kontor: Revierstræde No. 2.

Kurvmager- Arbejde.

Mit Lager er fuldkommen forsynet med Alt til Jaget henbørende til billigst beregnede Priser. Ligeledes habes et stort Parti Barnevogne færdige, hvilke anbefales paa det Bedste.

Dhrr. Handlende faar 15 pCt. Rabat.

W. Kühne,
Kirkegaden No. 9.

S. AMUNDSEN & Co.,

TORVET NO. 9,

anbefaler sin Farve- & Materialvarehandel som vel assorteret for Sommeren.

Vort Kontor og Fabrik for Bruslimonader & Mineralske Vand er flyttet

til Auktionarius Christoffersens Gaard, Jernbanetorvet, hvorfra vore Fabrikata anbefales. Udenbyes Ordre expederes prompte til Dagens Betingelser og Priser.

Brødrene Frølich.

NB. Fabrikken ledes af kyndige tekniske og pharmaceutiske Kræfter.

Om den norrøne Litteratur's Forhold til Norge og norsk Kultur

af L. D. Carlsfelt Ustrykt af Maanedsskriftet Norden for 1865. 50 Sider Svo. Pris 18 p. J. W. Cappelen.

Salv Pris.

For at realisere Restbeholdningen af „Tre Breve til Committeeen for den paatænkte Norske Lutherstiftelse“ er Prisen nedsat til 18 Sk. pr. Explr. Bogen er fremdeles at erholde i de forskjellige Boglader, og i Christiania hos Dhrr. J. W. Cappelen, Wm. Gram og Jacob Dybwad.

Stavanger i April 1868.

L. G. Rielland.

Gi Slaastjempa.

Hos Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommen og faaes i alle Boglader: Av Kristofer Janson. Pris 12 Skill.

Paa den Gyldendanske Boghandels Forlag er udkommet og at faa i alle Boglader i Norge:

Fiskerjenten.

En Fortælling

af Bjørnstjerne Bjørnson.

55 Sk.; eleg. indb. 99 Sk.

Paa mit Forlag har forladt Pressen: **Beitart over det sydlige Norge indtil Nordlands Grændse** af Professor P. A. Munch. Pris 96 p, illumineret 1 Spd. 24 p, opklæbet paa Lærred og indbunden i Skirthing 2 Spd. 24 p. Dette Beitart er tegnet af Professor Munch fort før hans Død og nu udgivet med de Nættelser, som ere blevene nødvendige paa Grund af de nyeste Veianlæg, Forandringer af Stationer etc. Jeg tillader mig at anbefale Kartet som smukt udsjort og hensigtsmæssig indrettet til Brug for Rejsende. J. W. Cappelen.

Tidskrift for Missionslæsning,

udgivet af C. F. Eckhoff og J. G. Blom, Lærere ved Missionsstolen i Stavanger, udkommer hveranden Maaned med et Hefte paa 3 Ark. Pris pr. Halvaar 30 Sk., pr. Post 35 Sk. I Christiania kan Skriftet afhentes hos Dhrr. J. W. Cappelen, Wm. Gram og Jacob Dybwad uden Portengift. Stavanger, April 1868. L. G. Rielland.

Paa mit Forlag er udkommet: **Græsk Ordlaamling**, methodisk ordnet til Skolebrug af P. Wofz. 5 Ark bred Svo. Pris indbunden 36 p. J. W. Cappelen.

Paa mit Forlag er idag udkommet, og faaes i alle Landets Boglader:

Udvandrerens Tolk.

En grei og letvindt Maade, hvorpaa man kan lære sig selv at gjøre sig forstaaelig i det engelske Sprog og forstaa de almindeligste engelske Udtryk, som forekomme ombord paa Rejsen til Amerika, og senere med Jernbanen, samt de vigtigste, som forekomme i de daglige amerikanske Forholde; 64 Sider stor Oktav, i Papbind 18 p, forsenet pr. Post til hvilketsomhelst Sted i Landet 24 p. Alb. Cammermeyer, Juveler Testrup's Gaard, Kirkegaden.